

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

РЕЛИГИОЗНО -- ПРОСВЕТНИ ЧАСОПИС
ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

Књига I – свеска 3.

У ПОЖАРЕВЦУ
1933.

С БЛАГОСЛОВОМ

Њег. Преосвешт. Епископа Нишког и
администратора Браничевског

Господина Јована.

мил.бр. 1115

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

РЕЛИГИОЗНО — ПРОСВЕТНИ ЧАСОПИС
ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

В л а с н и к
Црквени суд Епархије браничевске
Уређује одбор

„Доказивање Духа и силе“

Појава Христа и хришћанства је један тако велики историјски догађај, да се с њиме никакав други не може мерити. Он је поделио историју живота човечанства на две огромне епохе; на епоху пре Христа и епоху после Христа. Једна половина целога данашњег човечанства улази у састав хришћанства; али ова половина по вредности својој далеко надмашује ону другу половину јер она у себи обухвата деведесет процената уопште свега културног човечанства.

Макар какав став да заузимају појединци наспрам хришћанске религије, ипак нико не може оспорити велику истину, да да је долазак хришћанске религије на свет и њен улазак у јавни и приватни живот и појединаца и појединих народа и целога човечанства донео огромне промене и изменио изглед човечанства. Ове колосалне последице појаве хришћанске религије изазвале су и пријатеље и непријатеље њене, да се нарочито заинтересују о узроцима, који су не само изазвали, него и о узроцима, који су ову појаву — хришћанску религију — стабилизирали и учинили је најмоћнијим фактором у животу човечанства. Нарочито пак свраћала је пажњу свих ових њених испитивача чињеница: да је хришћанска религија, и поред свих великих сметњи избила *брзо* на површину и дошла ускоро до дефинитивне победе. Познато је свима историчарима — нарочито испитивачима религиознога живота човечанства —, да ни једна између других светских религија, које су освајале свет, није ни приближно на толике сметње и на тако снажан отпор наишла, као што је наишла хришћанска религија. — У толико је пак чуднија њена победа!

Не само кроз школу него и нашим свакодневним животом ми смо навикли да свакој појави тражимо услове и узроке њенога збивања у њеној непосредној околини. Такав метод испитивања видео је само *природна* средства, и давао је само *при-*

родна објашњења за све појаве уопште, па су се и за појаву и нагло ширење јеванђељске науке тражила само природна објашњења. Једни су мислили — с обзиром на изванредну дубину мисли о Богу, свету и човеку и на неупоредљиву узвишеност моралних погледа хришћанске религије — да су људи из онога времена, када се хришћанство појавило и ширило, имали у себи довољно критичкога духа да примете огромну надмоћност нове религије над старим. Други су пак мислили, да су ондашње економске и у опште социјалне прилике, односно неприлике, изазвале појаву хришћанске религије и потпомогле њену победу. Оба ова мишљења наишла су на енергичан отпор многих учених људи, који су добро познавали ондашње религиозно-моралне и социјалне прилике. Религиозни менталитет свих ондашњих друштвених слојева био је такав, да је баш он био једна од главних сметњи ширењу Јеванђеља. Сваки пак економски покрет, како нас и историја социолошких наука учи, бацао је своје погледе само и искључиво на овоземаљски живот ценећи га по мери материјалнога благостања; хришћанство је пак било од самог почетка чиста религија, која је упућивала човекове погледе горе ка небу, и која је само посредно — преко ових својих принципа — положила основ за изградњу и Божијега царства на земљи, царства правде, мира и љубави.

Било је и других објашњења; али сва та објашњења била су недовољна да објасне: како је могло да избије на површину и да се тако брзо рашири хришћанство, када се зна, да се оно појавило у једној незнатној и удаљеној провинцији огромног римског царства; када се зна, да се је појавило у једном малом простом, презреном и потлаченом народу; када се зна, да су први весници Христовог јеванђеља били прости, нешколовани - једваписмени људи, који су нагло и само Јеванђељем били отргнути од свог дугогодишњег рибарског, земљорадничког, занатлијског или ситно чиновничког позива; и када се, напоследку, зна, да је оно — хришћанство — од самога почетка свог било предмет ужасне мржње и енергичног гоњења и од стране Јевреја, и од стране како учених тако и простих многобожица, и од стране силне римске државе!

Не треба порицати и не мислимо овде порицати, да је хришћанство ипак имало и извесних спољних и природних услова за свој брзи напредак и рашћење. И они, као и сама ватприродна појава Христа, улазе у саставни део великога плана Божијег о спасењу света. Али ови природни услови ипак нису били довољни да они једино услове и објасне појаву и победу хришћанске ре-

лигије. Ови услови и узроци су само од секундарног — друго-степеног — значаја.

Постоји још један, главни узрок и услов, о коме Јеванђеље и цело Св. Писмо стално говори; о коме сведочи и историја ширења хришћанства, а на који се стално заборавља — готово увек намерно — или преко кога се са скепсом прелази, а који је ипак први и главни фактор усвајања, чврстог и дубоког укоренивања и наглог распрострањања хришћанске религије. Он се по пореклу своје битно разликује од оних фактора који на природан начин објашњавају пријем и факат наглог ширења хришћанства. Тај главни фактор, или тај главни услов пријема и брзог ширења хришћанске религије јесте: *непосредна или најприродна помоћ Божја*. Без ове натприродне или непосредне помоћи Божје, и поред сваколике узвишености науке о Богу и моралу, и поред свих осталих повољних услова, хришћанство би још у самом почетку утрнуло и пропало. Оно се не би могло одржати, нити би се могло раширити — а нарочито се не би могло тако брзо раширити — јер је од самога почетка наишло на такве сметње и препреке, које оно без натприродне помоћи т. ј. без непосредне помоћи Божје не би могло никада савладати. — Јер, хришћанство је изишло пред свет са једном таквом својом централном идејом — догмом, која је за менталитет ондашњег јеврејског и грчко-римског (односно многобожачког) света била нешто: или потпуно заборављено или савршено непознато, ново, страно, несварљиво, чак и неподношљиво.

Та централна догма хришћанске религије била је и онда као и данас: *догма о личности Исуса Христа*. — Проповедати хришћанску религију значило је: проповедати Исуса Христа; усвојити хришћанску религију значило је: усвојити проповед о Исусу Христу. Да свет пак прими и усвоји хришћанску религију, морао је претходно усвојити идеју: да је онај Исус, кога називаху Назарећанином и Галилејцем, заиста обећани Месија; да је он Син Божји — Богочовек; да баш његово понижено страдање и смрт имају онај основни спасоносни значај за човека; и да је он васкрсао из мртвих. Примити и усвојити ову централну догму хришћанске религије није било ни мало лако. Управо, ова проповед о Исусу као *Христу*, т. ј. као Месији, и то проповед о Месији униженом, распетом и васкрсом из мртвих била је она силна сметња и несавладљива препона, која без непосредне помоћи Божје, без благодати Божје, не би могла бити никад савладана.

Један између првих весника Христовог јеванђеља; један до данашњих дана од највећих хришћанских мисионера, св. ап. Павле, — пун искустава и дубоких опажања — у овој својој сажетој и карактеристичној реченици исказао је и ону централну догму хришћанске религије, и оне главне сметње њеном надирању кроз свет: *„Ми њројоведамо Христа расијеша, — Јеврејима дакле саблазан, а Грцима (т. ј. многобошцима) безумље (1 Кор. I, 23). Јеврејима саблазан, и многобошцима безумље или лудост, — то су биле те две велике препоне ширењу Јеванђеља; оне су биле духовна Сцила и Харидба, између којих је пловила и пролазила Христова лађа. А ове препоне могла је да савлада само непосредна помоћ Божја.*

И она је дошла! Непосредна помоћ Божја пратила је не само рађање него и растење Јеванђеља. Св. ап. Павле је назива: *„доказивање Духа и силе“*, разликујући је од свих оних спољних и природних узрока и услова, које ученост људска тражи. Свуда у својим мисионарским писмима он потсећа и даје на знање, да он у својој мисији по својим човечанским способности-ма и по приликама под којима је проповедао никад не би успео без помоћи Божје: *„Дошавши к вама, браћо,“* пише он Коринћанима, *„не дођох с високом (високоученом) речи или премудрости да вам јављам сведочанство Божје (т. ј. да је Бог чудесним делима посведочио за Исуса Назарећанина да је он Месија — Христос). Јер ја нисам мислио да знам што међу вама осим Исуса Христа и тога распета. И ја бејах међу вама у слабости, и у страху и у великом дрхтању. И реч моја и поука моја не беше у надговорљивим речима људске премудрости, него у доказивању Духа и силе.“* (1 Кор. II, 1-4).

Св. Писмо и многобројна друга касније писана документа из којих сазнајемо ток ширења и утврђивања хришћанске религије, сведоче без престанка и са нагласком да је проповед о Исусу Христу, проповед о *расијешом* и из *мртвих васкрелом* Исусу Христу била заиста за Јевреје саблазан — скандал, а за Грке (односно многобошце) безумље — лудост, и да је ова проповед могла да успе и успела је једино уз приметну сарадњу Божју: *„доказивањем Духа и силе“*. Ова сведочанства тако су многобројна, да их једва једним незнатним њиховим делом можемо овде приказати; али она су савршено јасна и убедљива за свакога онога, који није изгубио природни смисао за религију.

Проповедати Христа распета значило је за Јевреје онога доба проповедати нешто нечувено саблажњиво о обећаном Месији;

значило је: порушити до темеља наде потлачених Јевреја на долазак Месије у владалачкој сили и слави; значило је уништење наде на ослобођење испод тешког римског јарма, и уништење наде на владавину „Народа Божјег“ — Израиља — над целим светом. Назвати Месијом, Сином Божјим, једнобитним Богу! И суса, онога Исуса — Назарећанина, Галилејца — за кога се знало да је дошао из Галилеје, а коју је још пророк Исаија назвао „незнабожачком Галилејом“ (Ис. I), који је рушио суботу лечећи и тада болне, који је јео и пио с грешницима, и који је званичне чуваре и тумаче закона Божјег јавно и безобзирно укоревао и анатемисао, — то је било за Јевреје велика богословска саблазан. Али највећа саблазан, нечувени скандал, била је за њих: говорити о *расцељу и смрти* Месије, и о *васкрсењу из мртвих* онога, кога је званична јудејска црква осудила на смрт као безбожника, богохулника.

Од самога почетка наишао је Исус Христос на велики отпор црквених претставника, учених књижевника — фарисеја и садукеја. Они су тврдо веровали да пророк и Месија не може доћи из Галилеје, јер је стари пророци називаху „незнабожачком земљом“ (Ис. IX, 1). Када један од кнезова (црквених) и фарисеја, по имену Никодим, који је био потајни ученик Христов, опомињаше своје другове у Синедриону, да по Закону треба најпре да испитају и саслушају Исуса Христа пре него га осуде, рекоше му они овако: „разгледај (Св. Писмо) и види да пророк из Галилеје не долази“ (Јов. VII, 52). Исто тако и Натанаило (Ватроломеј), пре него што постаде апостол, не вероваше да Месија може изићи из Назарета Галилејског. Кад му рекоше неки од апостола да су нашли онога, „за кога Мојсије и пророци писаше“, рече: „Из Назарета! Може ли што добро бити из Назарета?“ (Јов. I, 46).

Не само што се веровало, да Месија неће доћи из „незнабожачке Галилеје“, него се још веровало, да ће Месијин (Христов) долазак бити тајанствен, да ће он бити једна изненадна појава без обичних човечанских околности. С тога се народ ишчуђаваше кад виде Исуса Христа у Јерусалиму (где он беше о празнику Сеница потајно дошао), и говораху: „Није ли ово онај кога траже да убију? И гле, како говори слободно и ништа му не веле; да не дознаше наши кнезови да је он заиста Христос? Али овога (Исуса) знамо од куда је; а Христос кад дође, нико неће знати од куда је“ (Јов. VII, 26-7). Мржња од стране црквених претставника и ишчуђавање од стране народа свуда су пратили Исуса Христа; и по једнодушном сведочењу свих јеванђелиста,

сви се „саблажњаваху о њега“; а када пак чуше да говори: „ја сам хлеб који сиђе с неба“, „викаху на њега и говораху: није ли ово Исус син Јосифов, коме ми знамо оца и матер? Како дакле он говори: ја сиђох с неба!“ (Јов. VI, 41-2).

Каква је била религиозно-политичка настројеност Јевреја онога доба, и колико је она била једна огромна сметња да призвају Исуса за Христа и сина Божјег документује се чак и код самих ученика Христових. И ако су они скоро увек били уз свога учитеља, слушали и знали све што је Христос говорио и творио, ипак, све до страдања Христовог, замишљали су другојачији његов месијанитет, а нарочито пак другојачији крај његов. Баш онда, када Исус Христос говораше о своме силаску с неба и да ће га они видети „да одлази горе где је пре био,“ тада — по казивању јеванђелиста Јована — „многи од ученика његових отидоше натраг, и више не иђаху с њим“. Само дванајесторица између њих, које Христос апостолима назва, осташе уз њега; и када их Исус упита: „да нећете и ви отићи? одговори Симон Петар: Господе! коме ћемо отићи? Ти имаш речи вечнога живота. И ми веровасмо и познасмо да си ти Христос, син Бога живога“ (Јов. VI, 67-9). Па ипак, и они се саблазнише о њега; и сам Симон Петар више пута саблазни се о њега. Одмах после ове Петрове исповести, када Исус причаше својим ученицима, отворено и „не устручавајући се“, да Месији „ваља много пострадавати, и да ће га окривити старешине и главари свештенички и књижевници, и да ће га убити, и трећи дан да ће устати“ (Мар. VIII, 31), стаде Петар наваљивати и одвраћати Исуса, да не иде у Јерусалим у сусрет таквим страшним и понижујућим догађајима; јер он мишљаше — као и сви остали — да Месија треба у свој слави да победи крвне непријатеље његове нације — Римљане. Зато му Христос и рече: „иди од мене, сотоно; јер ти не мислиш што је Божје него што је људско!“ Ученици Христови предосећаху из његових речи, да ће се ускоро догодити нешто велико, судбоносно; али они прелажаху с неразумевањем преко његових речи о страдању, и надаху се још увек на оснивање великога земаљског и политичког царства. Уз пут, приближујући се Јерусалиму и Голготи, препираху се они око првенства у том будућем царству. Два истакнутија апостола — браћа Јован и Јаков, синови Заведејеви — приступише ка Исусу с молбом, да они у његовом царству седну један с десне а други с леве стране њега — Исуса (Мар. X, 35). И мати се њихова за исту ствар заузимаше код Исуса. „А кад чуше то осталих десет

ученика, расрдише се на та два брата“, причају о овоме јеванђелисти. Они се расрдише на ову двојицу, јер су мислили да и они исто тако имају право на почасна места у будућем Христовом земаљском царству. Сви они, дакле, замишљаху Христово царство да ће оно бити слично Давидовом и Соломоновом царству, само много веће, силније и сјајније. С тога никако нису могли схватити: како је могуће да Месија, будићи цар Израилев, буде тако унижен и да страда, чак до у смрт! И стога — по причању јеванђелиста Марка (X, 32) — „кад иђаху путем у Јерусалим, и Исус иђаше пред њима, они се чуђаху и за њим иђаху са сѝрахом“. Апостол Тома, како јеванђелист Јован (XI, 16) додаје, изгубивши сваку наду на остварење њихових заједничких жеља у будућем Христовом царству, рече својим друговима, очајно и резигнирано: „хајдемо и ми да помремо с њим!“

Са Христовом смрћу на крсту умрла је била и њихова нада на Исуса као Месију и оснивача новог израилског царства. Један догађај, који се десио рано ујутру трећег дана по крсној смрти Исусовој, и који описује јеванђелист Лука (XXIV, 13-35), у пуној светлости приказује ово и овакво душевно стање Христових ученика, чија је љубав према њему — учитељу своје — била још увек велика, иако им је нада на њега као Месију била претрпела слом. Тога дана двојици путника, који иђаху из Јерусалима у оближње село Емаус, приближи се васкрсли Исус баш онда када разговараху о догађајима, који су се последњих дана збили у Јерусалиму. Они га не познаше кад их он упита: „Какав је то разговор који имате међу собом идући, и што сте невесели?“ Један од њих, по имену Клеопа, не познавши Исуса, рече му: „Зар си ти једини странцац у Јерусалиму који ниси чуо шта је у њему било ових дана? И рече им (Исус): шта? А они му рекоше: за Исуса Назарећанина, који беше пророк силан и у делу и у речу пред Богом и пред свим народом; како га предадоше главари свештенички и кнезови наши, те се осуди на смрт, и разапеше га? *А ми се надасмо да је он онај који ће избавити Израилља; али сврх свега штога ово је данас шрећи дан како што би.*“ Заиста! и они као и дванајесторица апостола надаху се да ће он, Исус, избавити Израилља, да је он онај обећани Месија; они се надаху све до његове смрти; али, ето, већ је трећи дан како он умре унижујућом, срамном смрћу — на крсту, и како се показа да је њихова нада узалудна била! Они га заиста љубљаху свом душом својом, јер то беху честити људи; њихова је љубав била још увек истинска и за време страдања

и после смрти његове; они „плакаху и ридяху“ за Исусом, како каже јеванђелист Марко (XVI, 10); али, нада њихова у њега, да ће он бити Месија — Христос, да ће, дакле, он бити цар и избавитељ Израиља, била се потпуно угасила.

Каква је пак то сила била, која је могла ове људе убедити, да је пострадали њихов учитељ ипак и заиста Месија — Христос? Шта је нагнало ове људе да потпуно напусте мисао о оснивању *политичког* јеврејског царства, царства силе и власти, и да са нечувеним одушевљењем и пожртвовањем проповедају и умру за оснивање *идеалног* Божјег царства, општечовечанског царства љубави и мира? Да ли су *природни* узроци и услови изазвали овај преокрет, убеђење и одушевљење? Да ли је само узвишена наука једног униженог и пострадалог *човека* могла да одушеви до самопрегорења нешколоване и просте Галилејце, и да се усуде да пред цео свет изиђу као учитељи и проповедници једне *нове* науке? Заиста! било би нечувено чудо, да се је сав овај преокрет догодио без чуда, без великога доказа од Бога даног, без „доказа Духа и силе“!

Овај преокрет изазвао је онај чудесни догађај, који се догодио трећег дана по распећу Христовом. *Васкрсење* Христово било је то дело Божје, које је васкрсло и веру његових ученика; васкрсење је та сила била, која је дефинитивно сломила последњу препону код ученика Христових. Они га *доказом силе Божје* признаше за Месију, и *доказивањем Духа Светог* схватише да је морало тако да буде све оно што је било, јер је тако „написано у закону Мојсијеву и у пророцима и у псалмима“ (Л. XXIV, 44).

Појава и наука Христова наишла је била на снажан отпор. Али на још јачи отпор наишла је *ајосћолска проповед о Христу*; јер је ова проповед била: проповед о Месији, распетом и васкрслем из мртвих. Она је за Јевреје била велика саблазан, — „саблазан крста“ (Гал. V, 11), „камен спотицања и стена саблазни“ (Рим. IX, 32-3), а за Грке, т. ј. за многобошце, „безумље“ (I Кор. I, 23) и „лудост“ (I Кор. I, 18).

Св. ап. Павле је назван: „апостол незнабожаца“ (Д. А. IX, 15; XIII, 46-7; Рим. XI, 13); њега је сам Господ призвао на ову службу (Рим. I, 5; Гал. II, 7-9; I Тим. II, 7; II Тим. I, 11), и његово казивање, да је проповед о распетом и васкрслем Христу била за Грке (многобошце) безумље и лудост, засновано је на његовом великом искуству. Он је већ одавно био начисто с тиме, да ће његова проповед о распетом и васкрслем Христу вазда

наилазити на велики отпор, особито на интелектуални отпор учених Грка и Римљана; јер се ова његова проповед није могла доказивати „надговорљивим речима људске премудрости“, „а Грци пак“, каже он, „премудрости траже“ (I Кор. I, 22; II, 4)

Наука о распетом и васкрелом Исусу Назарећанину, и то као Богу — Богочовеку —, била је савршена новина за Грке, главне претставнике многобожачког света, и нешто што није ни мало одговарало њиховим ондашњим религијским и филозофским схватањима о Богу и човеку. — Када једном св. ап. Павле у Атини на Ареопагу говораше о васкрсењу из мртвих, ругаху му се учени епикурејци, стојици и други (Д. А. XVII, 18,32). У Цезареји, када се св. ап. Павле пред проконзулом Фестом брђаше од оптужби Јевреја, и када спомену страдање на крсту и васкрсење Христово из мртвих, нагло га прекиде проконзул Фест и „великим гласом рече: Зар лудујеш Павле? Многе те књиге изводе из памети“ (Д. А. XXVI, 24). У Коринту (такође великом културном центру грчком и многобожачком) учени многобошци назваше њега (Павла) и његове сатруднике „будалама“ (I Кор. IV,10). Тај увредљиви назив примио је св. ап. Павле не срдећи се и радо, јер га је добио „Христа ради“; зато и говораше: Ми смо будале „Христа ради“ (I Кор. IV,10).

За св. ап. Павла било је јасно као дан, да се наука о Исусу Христу, нарочито онда, у њеном првом наступању кроз свет, не може само и једино разумом схватити и примити, већ је уз то потребно још нешто друго и више; потребан је био један нов, виши разлог, који ће моћи покренути разум душевно још сачуваног човека, да усвоји „тајну Христа“ (Кол. IV,3) — науку о Христу. С тога је он напустио још одмах, од почетка свога мисионарског рада, рационалистички метод за убеђивање, иако је он био на достојној висини ондашње учености, па је о распетом и васкрелом Христу говорио простим речима, онако како се простим речима говори кад се хоће да се опишу какви догађаји; али, он је говорио са одушевљењем и убеђењем, позивајући се једино на „сведочанство Божје“, т. ј. на испуњење старозаветних пророчава у Исусу из Назарета и на чудесна дела Божја која су пратила појаву и развитак ове науке, „Сведочанство Божје“ или „доказивање Духа и силе“ јесте тај најјачи доказ и критеријум божанства и месијанства Исусова — доказ божанствености нове, Хришћанске религије.

Дух и сила Божја манифестовали су се у новој религији. Они су давали доказе, да је она проповед о Христу, која за Је-

вреје беше саблазан и за Грке безумље, божанска и истинита „Доказивање Духа и силе“ била је та моћ нове, хришћанске религије, којом је она оне најтеже, непробродљиве препоне — „Сцилу и Харидбу“ — савлађивала, савладала и светом завладала. „Оно што изгледаше безумно пред светом, оно изабра Бог да посрами премудре“ (I Кор, 27), каже св. ап. Павле. Мудрост људска — и она јудејска црквенополитичка, и она грчка (многобожачка) религијско филозофска — којој још одмах у почетку изгледаше, да је цела проповед о Христу саблазан и безумље, а која је по речима св. ап. Павла „премудрост Божја у тајности скривена коју одреди Бог пре света“ (I Кор. II, 7) — премудрост, дакле, људска приклонила се је тек пред вишим разлозима, пред вишом аргументацијом, пред „сведочанством Божјим“, пред „доказивањем Духа и силе“.

Не само јеванђеља и остали новозаветни списи, него и безбројни други сведоци ширења Јеванђеља једнодушно потврђују: да је проповед о Христу наишла на овај и овакав силан отпор, али да је ширење ове науке пратила у великој мери помоћ Божја. — Стари црквени писац и велики философ, блажени *Августин*, знајући за све оне тешкоће на које је наишла проповед о Христу, каже: да би заиста било огромно чудо, ако је свет ову проповед, која се сва састоји из чудесних догађаја, прихватио без чуда, без непосредне помоћи Божје (*De civitate Dei*, XXII, 6).

Ова непосредна, благодатна помоћ Божја била је особито изобилна онда, када је имало да се уведе Јеванђеље у свет, и да се утврди у свету. — Један од новијих одличних познавалаца историје старе Христове цркве (протестант по свом хришћанском уверењу, писац историје одбране хришћинства) овако карактерише оно време: „Изобилје изванредних (чудесних) дарова Духа Светога, према једнодушном сведочанству старих писаца (апологета) није престајало, него је у свој сили трајало до у IV век. Шта више, дејство силе хришћанских молитава над болесницима разне врсте... чинило је један моћан фактор у низу (сличних) доказа, чиме је стара црква ступала пред непријатеље своје. Јер *религији крста* није било потребно, да јој се помогне с доказним средствима туђег порекла (многобожачке мудрости)... Тајна њене надмоћне снаге и прави узрок њених победа над непријатељским силама света лежи у оним „доказивању Духа и силе“, т. ј. у директној помоћи Божјој.“ (*O. Zockler, gesch. der Apol. des Christ.*, 1907; 19—20).

Скоро три века борило се многобоштво свим средствима против надирања Јеванђеља. И када је на послетку многобоштво последњи пут напрегло снагу да мачем сузбије хришћанство, морало је оно ипак да увиди узалудност борбе, и да у лицу свога претставника — „понтифекса максимуса“ („врховног жреца“) цара Константина Великог — јавно призна да је побеђено.

Али цркви Христовој суђено је да буде у сталној борби у овоме свету. Још је старац Симеон Богопримац, држећи младенца Исуса на рукама, рекао: „да ће он бити знак против кога ће се говорити“ (Л. II, 34). Старо многобоштво извргло се данас у модерно незнабоштво. Проповед о распетом и васкрслом из мртвих Христу и данас је за једне саблазан, а за друге безумље. Али црква Христова, лађа Христова ипак чврсто стоји на узбурканим таласима. Та њена нечувена издржљивост изазвала је великога француског мислиоца Паскала да узвикне: *»Чудесно је, неупоредиво је, и заиста божански је, да ова Црква — Христова црква —, која је увек била прогањана, — да је ова Црква увек шрајала! (Pensées, II, 200)*. Она је издржала борбу, јер је вођ њен Исус Христос био уз њу. Она ће и издржати борбу, јер ће вођ њен бити и даље уз њу, и увек уз њу, — уз своје дело; јер је он то обећао ученицима својим на расанку с њима говорећи: *»Даде ми се свака власт на небу и на земљи. Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа, учећи их да држе све што сам вам заповедио; и ево, ја сам с вама у све дане до скончанија вјеков. Амин« (Мат. XXVIII, 18—20)*.

прот. Д-р Радивој А. Јосић
професор универзитета.

Суштина и схватање божанског откривења.

У теолошкој науци указује се на две врсте Божанског откривења: природно и натприродно. Природно откривење је сазнање религијских истина из дејства Божанског Духа у спољашњој и нашој унутрашњој природи. Оно је посредно доживљавање Бога као праузрока и управљача свега што постоји; доживљавање преко лепоте, узвишености и страхоте природних појава, и

преко наших урођених осећања побожности и моралности.¹⁾ Натприродно Божанско откривење пак схвата се као саопштавање Духа духу (I Кор. 2,12—13). У њему Бог говори непосредно; говори у свој својој сили и суверености, које му припадају. Он сам саопштава људима истине, које се односе на његово биће и његове способности, на његов однос према свету уопште и човеку посебице, као и на однос човека према њему.²⁾ Другим речима, натприродно откривење је непосредна Божја реч, која је дата људима у истинама вере и морала.

И природно и натприродно откривење имају велики значај за религиозно васпитање. Помоћу њих човек долази до јединства смисла и до права стварности, и изграђује чврсту основу за свој поглед на свет и живот. Осим тога у натприродном откривењу указује се и на један виши, савршен живот, према коме би човек требао да процењује и да мери своју делатност. Ми ћемо у даљем излагању ове расправе узети у разматрање само натприродно откривење, пошто је оно, за религијско васпитање, важније од природнога.

По веровању хришћанске цркве натприродно откривење је дело Божје. Дух Божји је испунио извесне људе и преко њих саопштавао истине које су људима потребне за живот. Поред тога Он је говорио и преко Сина, преко вечне речи своје, Сам Бог постао је човек у личности Исуса Христа. Оно што је било бескрајно и вечно, што није било историско, спустило се на земљу и ушло у историју, да у својству људског бића покаже људима какви треба да буду. Тако је, пред судом историје, и највише откривење — према вечном Божјем промислу — дошло са извесном прикривеношћу. Речи Божје саопштене су људима преко бого-човека Исуса из Назарета, Ова прикривеност у погледу откривења вечне истине појачана је још више индиректним преношењем и чувањем речи Божје. У Светом писму и Светом предању, као изворним споменицима хришћанске религије, сачуване су истине откривења, како су их Божји изабраници предали цркви. Они су били Духом Светим надахнути људи, али ипак само људи, са свима људским слабостима. Услед тога се у области религијске наставе и поставља питање: Шта чини стварни садржај Божанског откривења, и како га треба схватити?

¹⁾ Св. Јустин филозоф (Apol. II cap. 6) каже: „Небо и земља, ваздух и море и сва васпона показују Бога, јер је природа отворена књига, у коју је прст Божји забележио своје име“.

²⁾ В. Gaina, Theorie der Offenbarung (Czernovitz 1898, S. 1).

У одговору на ово питање мора се одмах рећи, да би се Божанско откривење погрешно схватило, ако се мисли да је целокупан садржај Св. писма и Св. предања дат људима у форми готових појмова, и да је људски дух при томе процесу био пасивно оруђе. Божји изабраници, преко којих нам је дато натприродно откривење, нису били празни судови за пуњење садржајем споља.¹⁾ Они нису писали као медиуми само оно, што им је говорио Божански Дух. Њихово надахнуће није искључивало ни њихове природне способности, ни њихово претходно образовање. Стога у језику, у начину изражавања и стилу уопште, затим у описима појединих предмета и догађаја не треба ни тражити Божанско откривење. Божанственост њихових дела састоји се у духу, који их прожима и који даје смисао и важност њиховом раду. Ту, у спасоносним и вечним истинама вере и морала а не у речима и описима појединих места и догађаја, треба тражити богодуховеност светих књига. С оваком пропатном (*concomitans*), а не вербалном (*verbalis*), инспирацијом нису у противности ни делатност, ни речи самих аутора тих списа. Као пример за то навешћемо пророке: Јеремију (20,9) и Јону (1,3—4), који су покушавали да се чак и отргну од призива, да проповедају реч Божју. У Новом завету пак каже се у Јеванђељу Јовановом (19,35), да је написано оно, што је аутор видео, а у јеванђељу Лукином (1,3) да је испитивано све што је написано.

Натприродно откривење — као што се види — потиче од самога Божанства. „Бог је говорио различним начином.....преко пророка....и преко Сина“ (Јевр. 1,1). Према томе натприродно откривење није просто људско сазнање помоћу логичних судова и закључака. Оно је више сазнање, сазнање помоћу синтезе двају разних, али ипак не хетерогених већ сродних елемената. Као такво натприродно откривење није неприродност. Човек је створен по слици и прилици Божјој (Пост. 1,27) и за њега није никаква неприродност, ако у границама својих природних способности прима истине од свога Праузрока из натприродне стварности. Исто тако натприродно откривење не значи, ни да се људском бићу даје нешто туђе, што са суштином његовог живота не би било у сагласности. Натприродним откривењем човеку је откривена само дубина стварности; показан му је смисао и циљ живота, до кога се може доћи, ако се латентне способности

¹⁾ O. Pfleiderer, *Genetisch-spekulative Religionsphilosophie* (Berlin 1884) S. 419; B. Gaina, *op. cit.* S. 18.

развију до највишег степена.¹⁾ И једино тај виши живот, у коме је воља човекова индентификована са вољом Божјом, ствара у животу јединство и хармонију. Он уздиже човека изнад греница природности и води га испуњењу његовог животног задатка на земљи. Натприродно откривење је услед тога сазнање вечних закона и циља правога људског живота. У њему су изложене спасоносне и вечне истине до којих човек сам, својим моћима не би могао доћи.

Као реч самога Бога натприродно откривење долази у највиша сазнања, која се не могу доказивати логичким закључцима, Оно је крај људскога продирања у тајне света и живота, и не тражи никакву потпору за своју истинитост. Шта више, чак и жеља за доказивањем мимоилази свакога, ко зна шта је откривење. Ту се излази изван граница људских способности за сазнањем истине, и свака реч ван тих способности мора бити ауторитативна. Она мора бити реч истине, која се не постизава законима мишљења, већ тражи да јој се и ми и наше мишљење потчинимо.²⁾ По Ф. Шлајермахену доказивати речи истине у религији разумом и философијом право је безумље. „То је једна од дечјих операција метафизичара и моралиста.“³⁾ Откривене истине — по ап. Павлу (I Кор. 2, 1 и 4) — не траже ни високе речи, ни људску премудрост. Оне траже доказ „Духа и силе“; траже доказ вере: „Да вера ваша не буде у мудрости људској него у сили Божјој“ (I Кор. 2,5). У суштини њиховој је јасност по себи, која је дата као потврда сваком религиозном доживљају.

Али, иако смо овим указали на слабу страну доказа у области откривених истина, ипак у извесним случајевима мора се рачунати и са њима. Докази су потребни често пута и овде, да би се сузбиле извесне заблуде, какве су нпр., да природни закони чине Бога излишним, да је природни ток развитка или еволуције могућан и без Бога, да је вера у чуда неоснована, јер излази из области каузалног закона, који је примљен као апсолутна истина, итд. У побијању тих заблуда потребни су, поред доказа вере, и докази логичког мишљења; потребно је доказати да природни закони не чине Бога излишним. Напротив, они се могу разумети

¹⁾ F. V. Förster, Religion und Charakterbildung (Zürich 1925) S. 177 f.

²⁾ Упор. моју расправу „Неопходност религијске наставе за васпитање“ (Весник српске цркве 1925, св. за мај и јуни).

³⁾ F. Schleiermacher, Über die Religion (Göttingen 1913) S. 60.

једино као његова воља.¹⁾ Исто тако без признања Бога остаје у тами и појам развитака или еволуције. Јер изванредан напредак по Дарвиновој теорији, могао би наступити природним одабирањем само у том случају, ако постоји највише разумно биће, по чијој се вољи то дешава. У противном, ако изванредан ред у развиту схватамо као процес напретка, ми — како каже Х. Рикерт²⁾ — не мислимо природно — научно.

У суштини природних закона није напредовање, већ непроменљиво понављање истих појава, ако су дати исти узроци. Другим речима, све се у природи окреће у кругу. По тврђењу Ф. В. Ферстера пак, еволуција без личнога Бога била би тврђење, да је узрок мањи од дејства, или да је створење узвишеније од Творца.³⁾ Стога свако размишљање о свету и његовом развиту мора ићи у веру у личнога Бога и у признање његовог откривења.

Што се тиче пак чуда, о којима се говори у натприродном откривењу, она су само потврда његове Божанствености. Чуда нису појаве без узрока, већ са узроком из надемпиричкога, духовног света. Она су изазвана утицајем Божанскога Духа, и као таква нису ништа друго већ воља Божја, да се натприродно откривење пропрати необичним спољашњим знацима.

У проблему Божанског откривења, поред питања о суштини, истиче се и питање о његовом схватању. Ми знамо из историје откривења, да је мали број људи удостојен да прими натприродна сазнања непосредно од Бога. Огромна већина људи посвећена је у истине Божанског откривења посредним путем, преко проповеди и наставе, стога се у педагошкој делатности и истиче питање посреднога схватања речи Божје као веома важне ствари у васпитању. Јер у излагању Божанског откривења најдубља жеља мора бити, да се оно схвати као реч Божја. Услов за то опет није ни читање ни препричавање изворних споменика Божанског откривења. Ово не стога, што би се само излагање откривења могло схватити и као чисто умовање смртних људи. Чак и у изворним споменицима хришћанске религије, од прве строфе у књизи Постања до последњег благослова у Апокалипсису, могу се чути речи једнога Мојсија, Исаија, Матеја, Јована,

¹⁾ B. de Spinoza, Ethik, deutsch von O. Baeusch (Leipzig 1922) S. 38.

²⁾ H. Rickert, Die Grenzen der naturwissenschaftlichen Begriffsbildung (Tübingen 1902, 2 Aufl. 1903) S. 618.

³⁾ F. W. Förster, Religion und Charakterbildung (Zürich-Leipzig 1926) S. 321.

Павла и дргих, али не и реч Божја. За правилно схватање Божанског откривења потребна је услед тога и вера. Она чини онај улаз у област натприроднога и у сазнање његових спасоносних истина. Без ње се не може прећи граница природнога. Слушање и правилно схватање речи Божје могуће је само помоћу вере. Зато се главна пажња у религиском васпитању мора обраћати на развијање способности, да се помоћу вере схватају истине, које су дате људима натприродним Божанским откривењем.

Истицање вере у схватању Божанског откривења не искључује ни уколико размишљање. Јер где живи вера, ту је она дата у зачетку као рад размишљања.¹⁾ И баш зато што вера не искључује размишљање, у наше време тражи се да се све тајне или мистерије избаце из области религије као неподесан материјал за дечје схватање. Али то се не сме чинити, иако је то жеља чак и неких учених педагога. Цео живот човеков, а са њим и целокупно знање, проткани су мистеријама. Без њих „не постоји никаква дубина ни у животу, ни у уметности, ни у држави.“²⁾ Па кад је тако у животу и сазнању у обичном смислу, зашто онда правити изузетак баш са вечним истинама вере и морала, које подижу човека из материјалног у духовни живот? Много је боље заћи у њихову суштину и упознати се са спасоносним дејствима, која оне дају. Са таквим упознавањем стиче се право сазнање о њиховој вредности и неопходности за васпитање.

Како би требало опет разумети мистерије, видеће се из овога примера: У Св. писму, у праисторији човечанства, говори се често да се Бог служио артикулисаним гласовима и речима, и да се јављао људима кад је хтео да им саопшти своју вољу. То звучи парадоксно и јако антропоморфистички обојено, и даје многим поводом за сумњу у истинитост баш тих места натприродног откривења. Они се питају с правом, да ли Божански Дух има својстава и за чулне појаве у свету? Али ако се дубље уђе у анализу самих доживљаја, видеће се да у тим изразима Св. писма не стоји, да се Бог служио говором и телесном природом, већ да су људи, његовим утицајем, то чули и видели. У излагањима св. писма све се схвата са гледишта да је Бог Творац и Свдржитељ свега што постоји, и да је дејство његове воље свуда утицајно. Друкчије се опет не би ни могло схватити, ако

¹⁾ A. Gilg, Sinn der Theologie (Bern 1929) S. 13.

²⁾ D. F. Straus, Der alte und der neue Glaube (Bern 1872) S. 266.

се уопште узме да постоји највише лично биће, које називамо Богом.

Али мистерије или тајне не морају бити увек чуда. Оне су такве, ако се јављају као сазнања великих догађаја. У противном мистерије су само задаци, које треба решити. Шта је нарочито — каже П. Хеберлин¹ — ако се на неком дрвету јави лишће? Па ипак сви људи не схватају ни тај догађај без икаквог мистериозног доживљаја. За јако осећајног човека све је мистерија. Тако, за неког мудраца са далеког Истока, прича се да је био једном у шетњи са својим учеником. Кад су дошли до једног рита, од њих су се поплашиле дивље пловке и одлетеле. Мудрац је застао мало и, после извесног ћутања, упитао ученика, шта је видео? Ученик је, према европским појмовима, одговорио сасвим правилно: „Видео сам два пара дивљих пловки, које су одлетеле према северу“. Али мудрац није био задовољан овим одговором, зато је ухватио ученика за нос и повукао га тако, да је овај вриснуо од бола. Његовом учитељу било је стало, да у њему ојача смисао за тајне света или мистерије. И са осећањем бола он је у њему пробудио занемарене способности за схватање мистерије целокупне стварности. Ученик је тек онда схватио оно шта је мудрац хтео, и то је био велики доживљај у његовом животу.²)

Погрешно је мишљење да религијска сазнања, а са њим и остале мистерије или тајне света, почињу тек онда, где престаје могућност објашњавања. Она почињу или од самога почетка, или никако. Научно сазнање тражи констатовање чињеница и њихово објашњење; тражи склад или систем појмова. Према томе извештај доживљаја је научно образложен, ако је у систему појмова постављен на одговарајуће место. Религијско сазнање опет не задовољава се само објашњавањем. Оно признаје научне складове, системе, законе итд.; признаје загонетне и тајнама прожете појаве у свету, али се на томе не зауставља. Религијско сазнање тражи да разуме мистерију уопште; тражи мистерију свих ствари, мистерију целокупне стварности и њеног поретка. Ко овако схвата свет и живот, тај признаје димензију дубине у сазнању, из које струји у емпирички свет оно, што је потребно за религију. За њега су сазнања из натприродне стварности расветљавање целокупне мистерије. Такав човек не остаје везан у области само емпиричкога. Он иде даље, и у натприродном откривењу налази стварне узроке за све, што постоји.

Dr. Јордан П. Илић.

¹) P. Häberlin, Das Wunderbare (Zürich 1930) S. 13,

²) *ibid.*, S. 14 f.

Манастир Витовница

Манастир Витовница се налази на десној обали речице Витовнице, по којој је овај манастир и добио своје име. Манастир се налази баш при излазу реке из Скопа, а између два висока брда, која се дижу над манастиром; источно се диже Фаца а јужно Урлаја, између којих речена речица протиче.

Сам је манастир под једном стеном, која се источно више њега високо диже и која се мало на слици види, али се не виде брда, Фаца и Урлаја, као ни речица Витовница. Ова је стена удаљена од олтара свега метар и по. На стени се налазе неке старе зидине, од неке давно, како кажу, порушене капелице. Стена од истока заклања манастир, те га не може сунце огрејати за дуго изјутра. На врху стече, са источне стране, налази се једна мала пећина, у којој су се по предању подвизавали монаси. Пећина је лепа за ту ствар; људска је рука није нимало дотеривала ни украсила.

Северно од цркве постоји један стари зид, висок близу четири метра, а удаљен од цркве око 5 метара. На овом простору између цркве и старог зида, налази се гроб са надгробним спомеником архимандрита Хаџи Стефана, о коме ћемо после говорити. Више зида, удаљено од њега око 30 метара, налази се, на северној страни, неко старо гробље на једном малом заравњаку. На њему су само два гроба са споменицима: један врло стар, без натписа, а други је новији, неког Станка Стојановића из Петровца.

Северно од црквених врата (портала), налази се удаљен око 2 метра — манастирски конак, на спрату. Он има шест одељења, два у приземљу; на десно како се уђе налази се трпезарија а на лево магацин за животне намирнице. Конак се на приложеној слици доста добро види. На спрату су 4 собе: две за госте, доста скромно намештене; у једној су 2 кревета а у другој један, док друге 2 собе служе старешини за стан и канцеларију. Међу тим собама налази се један простор мањи, који служи за претсобље. У њему је један астал па може згодно послужити за читање књига и новина, — ова је зграда подпгнута за време Хаџи Стефана о коме смо рекли да ћемо доцније говорити.

Западно од цркве налази се једна зграда; иако на спрату, доста је ниска. Удаљена је од цркве око 10 метара. Она се на овој слици цела види са западне стране. У њој је мала кухиња,

још мања трпезарија и једанајест соба за млађе и братију. Све су ове собе врло просто намештене, управо су скоро празне или са неким примитивним намештајем. У приземљу ове зграде је подрум за пиће и друге ствари; ова је зграда врло стара; порушена је кад и црква, па је обновљена 1837. год.

Међу горњим и доњим конаком, а западно од црквених врата и од цркве удаљена око 15 метара, налази се капија на црквеној порти. Западно од ове капије, ниже манастира удаљен око сто метара, налази се кошар за кукуруз. У истом — западном правцу, удаљена још сто метара од кошара, налази се манастирска штала, која је негда околним селима служила за основну школу. Између кошара и штале, протиче јаз од речице Витовнице, и на њему манастир има, удаљену на запад неких пет сто метара, воденицу и ваљавицу за сукно. Све су манастирске зграде, као и црква, покривене обичном ћерамидом.

Манастирска црква је посвећена успенију св. Богородице. Манастир се у свим записима из 16, 17 и 18 века зове Витеоница и Витаоница.

Манастирску је цркву, по предању, подигао краљ Милутин око конца 13 века. Калуђери се улињу свим силама да докажу посетиоцима да је заиста цркву, управо манастир, подигао краљ Милутин, а такво је предање очувано и код осталих становника овог краја. Црква је дозиђивана на ону првобитну још двапут, и може се распознати новије дозиђивање од најстаријег зида. Олтар је онај првобитни, доста је мали, на средини њега налази се св. Трпеза од грубе камене плоче, застрта простим шареним платном (индителион).

У олтарској апсиди налазе се иконе, које су, можебити, сликане преко старих фресака. Прво су у олтару иконе: Јаковлева, Василијева, Златоустова и Григорија Двојесгова-литургичара. Више њих је Богородица окружена херувимима и серафимима. У десној половини олтарске апсиде, налази се икона Спаситељева: на леђима носи један велики крст и помаже му анђео. Више ове Спаситељеве иконе, налази се икона патријарха Аврама: води сина да га жртвује. У левој половини олтарске апсиде, налази се икона Спаситељева: моли се Богу у Гестиманији, а више њега је анђео с крстом у руци. Ниже Спаситеља, налази се Јаков на лествицама, — све су ове иконе, и оне о којима ћемо још говорити, рађене 1856 год. а вероватно да су бојама превучене старе и потамнеле фреске, које је манастир свакако негда имао.

Иконостас је рађен 1854 год. а царске двери су рађене 1853 год., што се види из натписа који су на иконостасу и дверима. Двери су приложили Јанко и Јагода из Дубочке. На иконостасу постоје три иконе у првом реду, две с леве стране двери: Богородична и св. Николе, обе из 1831 год., поклонио их је Јеремија Додол из села Стамнице; а на десној страни је Спаситељева чудотворна икона. Више двери су два реда икона: у првом су девет апостола са Спаситељем у средини више двери, са њима су још у истом реду тројица писаца св. Писма: Марко, Лука и Павле. Лукину је икону приложио Радован Томаш из Бистрице 1832 год. Други ред икона је над првим и састављен је од мешовитих икона Спаситеља. Над оба реда икона налази се крст, а у подножју крста је икона на којој је престављено скидање Спаситељево са крста; на крсту је распети Спаситељ, као што се обично види на сваком крсту. Крст је висок скоро метар и по а широк један метар.

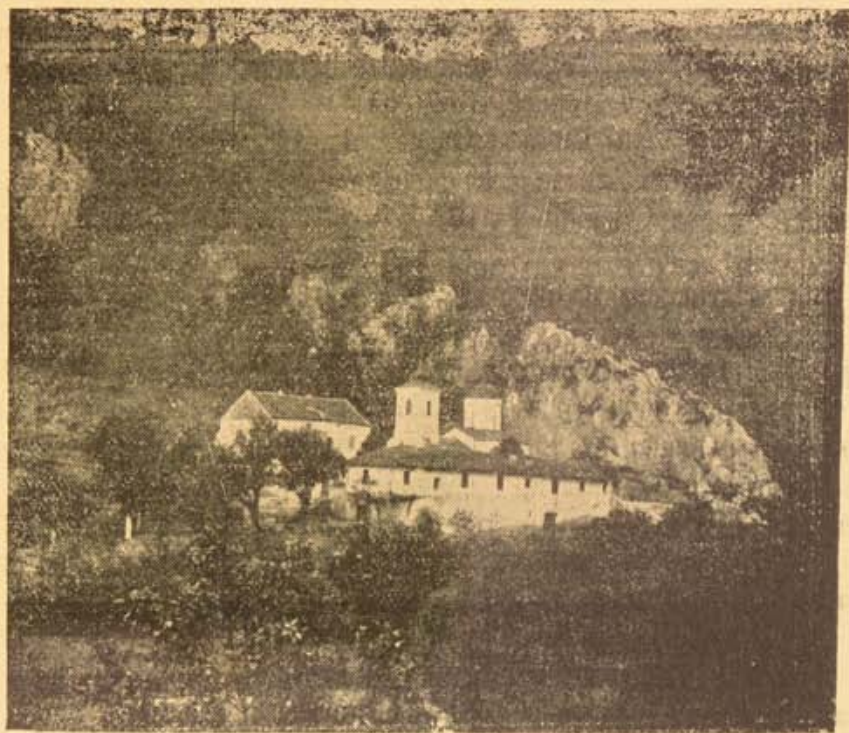
Горе у кубету је Бог са анђелима, а испод њих су пророци, а испод пророка четири Евангелиста са симболичним животињама.

У апсиди десне певнице је васкрсење Спаситељево са стражом која је чувала Његов гроб, испод Њега су св. Георгије, св. Димитрије и св. браћа Косма и Дамјан.

У апсиди леве певнице је икона Преображења Спаситељева са Мојсијем и Илијом, а испод њих су апостоли који су Спаситеља пратили до места преображења. Испод ових су мученици: Пантелемон, Трифун, Теодор Тирон и Теодор Стратилат. То је што се тиче олтара, иконостаса и Солеје са обе певничке апсиде.

Кад се човек од Солеје окрене западним вратима од храма онда ће одмах на десној, северној страни, спазити икону Симеона Мироточивог, а до њега су мученице из III века: св. Катарина и Варвара. Прва држи у рукама онај точак са зупцима на коме су је мучили. Више ових икона је улазак Спаситељев у Јерусалим, а горе на своду је Његово крштење. На јужној страни, кад се окрене од Солеје вратима, налази се икона св. Саве, до њега су Кирило и Методије, словенски апостоли, а више њих је икона Спаситељева рођења, и испод њих је исписана анђелска песма: „Слава во вишњих Богу и на земљи мир“. Унутра, више улаза у овај описани део храма, боље рећи у храм који је најпре подигнут у Витовници, налазе се две иконе: једна како Симеон Богопримац прима Спаситеља, а друга Спаситељево обрезане. То је што се тиче првобитног храма.

У другом делу храма на северној страни, налази се један празан гроб, а више гроба на једној каменој плочи запис на словенском и јерменском језику из 6726 год. т. ј. из 1218 год. после Христа. У запису се каже: да је Благо Бабугов онда подигао храм апостола Петра и Јакова. Та је плоча донета са неког разваљеног и опустелог манастира.¹⁾ Више овог записа је пророк Јона: излази из чељусту китових, а више њега је пуно других икона у целом овом другом дозиданом делу храма.

Манастир Витовница

Трећи пут је овом храму дозиђиван торањ за време управе Симеуна Николића 1849 год., како ћемо даље видети из натписа 1849 год.

Што се тиче других натписа сем овог из 1218 год., њима је Витовница доста оскудна. Вероватно да их је било на старим књигама, које су, како ћемо видети, постојале у Витовници 1733 год. а сада их нема.

¹⁾ Плочу је донео Х. Стеван из ман. Орешковце — «Гласник Срп. Ученог Друштва» књ. XXI стр. 59. Запис гласи: Имја отца и сина и светога духа аз Благо син Бабугов постави сја божи храм памјат апостола Јакова и Петра в љето 6726 едикцион 6 (текст је врло скраћен).

Постоје само ови скорашњи натписи:

1) на иконостасу: „Овиј споља осам позлаћених комада трошком почевшег Симе С. Свине вјечна му памјат 1854 год.“

2) на дверима: „Ове двери откупиша и приложиша М. В. Јанко и Јагода из Дубочке за душу мртвих, за здравље живих месеца августа 15, 1853 год.“

3) на прозору у звонари: „Сеј торањ саздасја при наме-
снику Симеуна Николића 1849 год.“ — На звонари су звона, једно велико са овим записом: „Звоно ово манастира Витовнице ливено при књазу Милану М. Обреновићу IV арх. Саве с братством и тоимени намесник Тихон јеромонах Јоаникије, Милентије чрез Ђорђа Бате син у Вршцу 1875 год.“

На другом звону је овај натпис:

„Звоно ово ливено је из капитала ман. Витовнице при влади књаза Милана Обреновића IV ливао Ђорђе Бата син у Вршцу 1875 год.“

Натпис на малом звону гласи:

„Звоно манастира Витовнице преливено настојањем г. Саве Грбовића 1887 год. салише Ђорђа Бате син у Вршцу број 754.“

4) Запис у Србљаку: „Постављен сам од 1 априла 1887 год. за намесника овог манастира, а по молби да би се вратио у мој пострижни манастир Тронушу, у округу подринском, на подножју Гучева планине, постављен будем 30 септембра 1887 г. за сабрата манастира Раванице у округу њупријском. Намесник манастира Витовнице Самуило Васојевић родом из Лознице.“

5) Запис гласи: „Јаникије Јанковић, рођен у Банату 1845 г. 1 октобра 1902 год. постављен за настојатеља српске патријаршије „св. Арсенија“ и наименован почасним игуманом од г. Никифора, митрополита рашко-призренског за игумана А. Е. Бр. 164.“

6) Запис у једном часлослову: „Тимотије Јергић, искушеник манастира Витовнице из Фрушке Горе, бист ђак у манастиру Шишатовцу, Хопову, Беочину а у ман. Витовници чрез..... ман. Вит. г. Саве В. 1 маја 1892 год.“

7) Запис на металном крсту гласи: „За успомену манастиру Витовници од М. Рачића, трговца Београд 1912 год.“

8) Запис на дрненом крсту: „Овај крст приложи Миливоје и жена му С. за за здравље своје манастиру Витовници 1905 г. Милосављевић из Петровца.“

9) Запис на икони Јована Крститеља гласи: „Сију икону приложи Михајло молер Костић из града Битоља 1831 год.“

Као што смо видели, у Витовници сада немамо очуваних споменика који би знали испричати многе важније и интересантне догађаје из историје овог манастира и околине. Споменици су постојали, а што нису очувани није никакво чудо кад се зна кроз каква је тешка времена и прилике прошао овај манастир. Манастир је некада имао и велико материјално богатство, што се види из извештаја Максима Ратковића из 1733 год. Ратковић каже¹⁾ да је манастир врло богат књигама, одежама, св. сасудима, кухињским и свим осталим за кућу и цркву потребним стварима, што се види из описа штампаног у Гласнику 56-ом на страни 180.

Од свега овог богатства после 93 године није остало скоро ништа сем непокретног имања у земљи, шумама, пашњацима и др. Јер је 1826 год. био у ман. Витовници Јоаким Вујић и ништа не помиње од онога што је видео Максим Ратковић 1733 год. Вујић пише:

„Овај манастир у време рата Јосифа Другог императора римског и српског можда г. Петровића био је од Турака сав попаљен а келије до основанија порушене и попаљене.“ Манастир је, како Вујић даље прича, поправљен за владе Кнеза Милоша.²⁾ Године 1837 поправљено је неколико „келија“ које су раније биле порушене а неке су подигнуте „врз једног каменитог подрума и све је проче довршио осим чатме, лепа и врата које му за сада није могуће учинити јер у новцу оскудева.“³⁾ Тако је мана-

¹⁾ Црков. Духари од камена, покров од црепа, спред пркве шатор од дрвета, црков древна. Ва нугар ва олтари трапева од камена покривена мусулом црвеном. Евангелије Московско, литургија Срп. штампа. Антимис владике Михајила. Проскомидија и умиваоница у духари; путир, дискос, звездица, кашика свех сребрно и чирака 4 железна, дарци од свиле сва три. Одежде и свих од свиле (има их више цари) појас и павита од сребра. Кандила пет, од сребра два од туча три; полијелеј од 12 свешти. Минеја рукописна 10, октоиха 3, псалтира пет, евангелија рукописна 2, литургија четири, требника мос. 4, триод рукоп. 1, лазаревца 2, молебник 1, саборник 1, библија москов. 1, папагија 1, плачевник рукоп. 1, житије светих рукопис. 1, и Златоуст 1 рукопис, други Златоуст москов. 1, узет у двор за време митрополита Мојсеја, Ефрем рукоп., отовник рук.²⁾ Затим долази покућство: казан, ораница (?), велики когао, тендере мале три, аван 1, тепсија великих шест, сахана бакарних 27, сахана старих 6, сахана тучних 6, таблица малих 18, калајлије немачке 4, калајлије дате у наруч. митрополиту 12, кошница 150, мотивка винограда 40, волова 5, говеда 8 и вир на поречу трећи тал.³⁾

²⁾ Вујић каже: „Обаче по пријетију управљеније Јего књажевског сијатељство г. Милоша јесте се манастир поправко и неке нове мале келије направиле. — „Путешествије“ 96 стр.

³⁾ Гласник Срп. Учен. Друштва књ. XXI стр. 59.

стир описан 1839 год. 17 октобра, а 1864 год. био је знатно поправљен: имао је прекрасне ћелије, измоловану и покривену цркву, доведен преко Витовнице у авлију чесму и велико имање непокретно.¹⁾

Вујић у својим путописима наводи да је Ман. Витовница онда имао свој прљавор од 30 домова који „манастиру работају“. О овом прљавору Максим Ратковић ништа не пише те не знамо да је постојао 1733 год. али свакако верујемо да јесте. Знамо да је Милићевић био у Витовници 1864 год. и да помиње овај прљавор и у њему 77 домова. Данас исти прљавор има 116 домова и у средини села манастирску кафану. Године 1826 манастир Витовница је плаћао на своје имање Сали-бегу 30 гроша главнице.

Нема сумње да је овај манастир много страдао од хришћанских непријатеља али најтеже доба његовог страдања спада од 1739—1815 г. Јер је у то време јако оштећен и осиромашео и његово поправљање датира тек од доба кнеза Милоша и то највише благодаренијем самом кнезу који га је новчано помагао. Ако је веровати Вујићу да је манастир страдао за време Јосифа II, онда је то могло бити од 1780—1790 год. Јер је у то време владао Јосиф II. Вероватно да је манастир још горе прошао за време устанака. Прва оправка манастира није била велика него је много више урађено 1837 год. када су и неке зграде обновљене и то је обновљење и подизање настављено до 1856 год. када је већ и сама црква живописана, патосана каменим плочама и извршена последња оправка овог манастира.²⁾

Из 1856 год. налази се запис из ког се види да је „при владанију књаза Александра с благословенијем архиепископа и митрополита српскога Петра и трудом игумана Хаџи Стефана 1856 год. живопис храма от Ивана и Милије браће Марковићи.“³⁾

Личности које се помињу као управитељи и братија ове свете обитељи од најстаријих времена од када имамо писаних докумената о овоме манастиру досада јесу ове:

I	Игуман	Макарије	помиње се	1557 год.	⁴⁾
II	„	Никифор	„	1619	„ ⁵⁾
III	„	Ананије	„	1622	„ ⁶⁾

¹⁾ Ibidem.

²⁾ „Гласник“ XXI стр. 60.

³⁾ „Записи и натписи“ — Љ. Стојановић књ. II стр. 396.

⁴⁾ „Записи и натписи“ — Љ. Стојановић књ. I стр. 186.

⁵⁾ Љ. Стојановић књ. I стр. 296 Запис 1097.

⁶⁾ Љ. Стојановић књ. I стр. 303 Запис 1118.

IV игуман Висаријон помиње се 1661 год.¹⁾

V „ Висаријон II „ „ 1703 „ ²⁾

VI „ Данило „ „ 1713—1733 год.³⁾

За време Ананија, помиње се и његов сабрат Михајило а за време Данила, помиње се сабрат Онуврије. Испочетка, због оскудице извора, не знамо тачно када је манастир подигнут и шта је с њим било до 1557 г. када први пут имамо писаних записа о њему. И после 1557 год. постоји много прекида у времену када о манастиру тако рећи ништа не знамо, сем оно што смо забележили када се помињу његови управитељи и још можемо додати да је Витовници приложио један mineј патријарх Пајсије негде око 1620 год.

После игумана Данила па за више од сто година, не знамо ко је управљао овим манастиром, јер је то доба најтеже и најтамније у историји овог манастира. За то време немамо скоро никаквих података о њему, о његовој управи и његовој имовини. Тек се од 1837 год. може понова говорити о управи и историји овог манастира и то благодарећи очуваним протоколима умрлих и венчаних парохијана, који су венчавани у ман. цркви, јер друге нису имала околна па и удаљена села која су у оскудици мирских свештеника опслуживали монаси из Витовнице. — Протокол умрлих почиње од 1837 год. па траје до 1851 год. Још постоје два протокола венчаних⁴⁾ и то је један од 1837—1849 а други од 1851—1870 год.; из ових протокола се види да је храм манастира Витовнице служио за парохијску цркву за више села и парохија и то:

а) Мелница, Кладурово и Рановац били су једна парохија, чији је свештеник био Димитрије Илић протојереј (1837—1844 г.)

б) Свине, Забрђе, Лесковац и Панково је била такође друга парохија, коју је држао свештеник Трифун Максимовић од 1837—1843 год.

— Наставиће се —

Мирко Драговић, професор

¹⁾ Љ. Стојановић књ. I стр. 389 запис 1575.

²⁾ „ „ књ. II запис 2118 (на печату у Крушедолу).

³⁾ Извештај Максима Ратковића „Гласник 56“.

⁴⁾ Вероватно да су ови протоколи установљени по наредби митр. Петра Јовановића, који је први организовао цркву у Србији и установио школе и духовне судове.

Грађа за биографију патријарха Димитрија.

Исписао из архиве пожарев. општине
Мих. Ј. Миладиновић, дир. гим. у пенз.

— Наставак —

Општ. суд је 13. XI. 1861. г. под бр. 1803 послао овај одговор: „По налогу начелства прим. суд је кућу Стојана Павл. Брежанца оvd. у под $\frac{1}{2}$. приложеном списку пописао и премерио који списак шиље у понизности начелству на надлежно његово употребљење.“ У прилогу: „Списак непокретног имања Стојана Брежанца. Један кућни плац под кућом у Грчкој мали постојећи између комшија од истока до Ђоке Илића 54 фата и 4 шуха, од запада до Јанаћка Јеремића терзије 54 фата и 4 шуха, од југа до друма лице ширина 5 фати, од севера до Иве Божевачког 3 фата и $4\frac{1}{2}$ шуха. Сума 30 # цесар.

XII. Општ. суд је 14. II. 1862. г. у свом „заседанију“ донео ову одлуку: „Ђира Ивин, земљоделац из Ђириковца, тужио је овом суду Стојана Павловића, бив. учитеља а садањег житеља оvd. због ненаправљеног једног гуњчета мушког и једне женске дугачке хаљине, за које му је урађеног сукна белог у 9 аршина издао заједно са 5 цванцика готови новаца, свега у вредности 74 гр. чарш. Па како је оптужени од пре 10 дана сваки дан тражен да на тужбу тужитељеву одговори, па никако у овој вароши није нађен но по селима овог округа некуда одтумарао, без кога се тужба тужитељева решити не може, то је . . . Решено: Да се оптужени чрез начелства овоокружн. у овом окружију ове потребе ради потражи и са њиме надлежно поступи. Председник прим. суда Коста Стојановић. Деловођа Ресавца.“

Истог дана под бр. 374. упућен је начелству овај акт: „Стојан Павловић бив. учитељ Салаковачки а садањи житељ овдашњи, има се због неке преваре код овог суда преслушати, па сазнавши за ову своју кривицу пре 10 дана побегао је одавде незнано куда у овом окружју. Како је пак речени Стојан овоме суду наведене потребе ради потребан, — то се настојећим поменуто начелство учтиво и умољава да именованог Стојана у овом окружију потражити и нађена амо упутити изволи ма и стражарно.“

Начелство је 23.V.1862 г. актом бр. 8007 одговорило суду: „Стојан Павловић Брежанец који је томе суду потребан, није се могао у окружију наћи, него као што је начелство дознало, он се налази у овој вароши, па нека га прим. суд добави, ако није

досада већ свршио посла с њиме.“ На полеђини акта написано је: Пронађен је, зато у акта. Даље о овој парници нема ничег.

XIII. 22 септембра 1862 г. издато је Стојану „свидетелство“ за сина Милана: „На молбу Стојана Брежанца да му се изда свидетелство од прим. суда да је он Стојан врло сиромашног стања и да није у стању сина свога Милана у гимназији издржавати предстадоше доле потписани и посведочише да поменути Стојан никаквог имања нема и да је врло слабог стања. Миленко Бркић, Матеја Савковић. — Пошто потписана два грађана сведоче да Стојан Брежанец никаквога имања нема и да није у стању издржавати свога сина Милана Павловића то на основу ових доказа да му се од стране прим. суда изда свидетелство за његовог сина именованог Милана.

XIV. Рађено 26 септембра 1861 год. у Пожаревцу (акт општ. суда). „Милосава жена Стојана Павловића овдаш представши прим. суду тужи Насту Јанаћка Јеремића, жену такође овд. због тога што ју је ова чанком по глави тукла на следујући начин. Ја сам вели прошле недеље из цркве дошла, па кад сам видела да је Наста ђубре на стази међу мене и њој постојећој која моју башту од њене раставља — просула, ја сам јој тада казала зашто си просула ђубре на овом месту, и тада исто ђубре на њену страну почнем одћушкавати. Но она онда с чанком у руци кога је прала полети к мени и почне ме по глави ударати, но ја подметем руку, те ме тако по руци изудара називајући ме лоћом, пијаницом, да сам се ојдрљекала и да сам лоћа. Зато подижући тужбу противу именоване Насте, молим учтиво прим. суд да ми оно законо удовлетиорење због овог од Насте нанешеног ми боја и безчестија даде, а с Настом по закону поступи. А да је ово овако било позивам се на сведоке Стану Живкову и Савку Милошеву сестру Настину.“

Сведок Стана Живкова потврдила је све што је Милосава у тужби навела.

Оптужена Наста на тужбу тужитеља одговори овако: „Ја сам вели још изјутра, кад је моја тужитељка код куће била, ђубре на означеном месту бацала, а то зато да се вода онде не слива као што је до сад била, које је тужитељка видела и није ме протестирала, но кад дође из цркве, почне ђубре по триви на мојој страни ћушкати и мене резилити... Остали део одговора изостављам, јер је дискретне природе, а писцу биографије, на захтев, могу саопштити.

Сведок Савка Милошева, сестра Настина, изјавила је да је чула свађу, али не зна због чега нити је видела кад су се тукле.

Тужитељка оста при својој тужби непризнавајући ни у колико одговор оптужене; а оптужена не прима сведока Стану Живкову, јер ће вели ова лако тужитељки и оно сведочити што није, зато што је она кирајдија тужитељки. Накнадно су испитана још 4 сведока који нису ништа видели. Последњи од њих, Стоја жена Ђоке Ђор-Илића, вели да је само чула вику и свађу на коју није хтела ићи, већ када је, вели, други дан било, зовнула је Милосава и казала јој, виде ли шта самном јуче Наста учини. Зададе ми стра, те од тога дете побаци. Но вели нисам дете видела. После тога донета је Пресуда: „Почем је по препоруки начелства од 13.XII.1861 г. бр. 19030 прим. суд све оне сведоке које је муж тужитељкин именовано испитао, из ког се испита ништа није могло доказати, јер сви сведоци показаше да нису ништа видели, то прим. суд пресуђује да се тужитељка од свог тражења као недоказаног одбије, јер један сведок и то кирајдија тужитељке не може се узети за доказ. Дано из заседанија прим. суда 11 јуна 1863 год. у Пожаревцу № 2340 од 861 г. Тужитељки је саопштена пресуда 15.VI.1863 год. и „истог дана је апелирала“. Још пре донесене пресуде Стојан се жалио начелству на пристрасност општ. суда на што је начелство тражило изјашњење од суда. То општинско изјашњење начелству гласи: „У овди под /. саслушателном протоколу по предмету парнице Милосаве жене Стојана Павловића иначе Брежанца противу Насте жене Јанаћка Јеремића, терзије, обоји овд. због убоја чињеном, изволит ће Началничество ово-окружно увидети, да исти протокол није довршен, нити је пак каква пресуда по овој парници изречена, а то зато што је после овог чињеног испита, муж Милосавин имени Стојан дошао у прим. суд и молио да се овај испит с пресудом не закључује, него да ће он сам довести друге сведоке који се на корист сведоџбе његове жене испитати имају, коју му је молбу суд овај и удовлетио и наложио да сведоке приведе. Које он то до данас учинио није но у место да то учини, жена његова обратила се је с жалбом началничеству, којом се између остали неистинити жалби још и то жали како ју је Наста опасно тукла, пак је због тога дете побацила. Даклем то Началничеству показује, а овамо се у испиту не виђа да је то и примир. суду казивала, те да би суд овај и о томе надлежно иследованије учинити и доказа прибавити могао, и тако се по овоме увиђа да је Милосавина тужба по све неистинита, при

чему је суд овај тога мненија да се именована Милосава ипак примир. суду упути, да по обећању свога мужа сведоке приведе, те да суд овај и даље испит како о боју тако и о побаченом детету предузме и надлежно поступи.“ На полеђини акта где је пресуда написано је: Признајем да ми је пресуђење саопштено 13.VI.1863. Наста Јеремић. (За ову Насту нашао сам у архиви, у доцнијим годинама, да се и са другим суседима тужила због свађе и туче. При том је била и неморална. Кад је остарела, живела је од подвођења. Родом је била из Раброва (Пека) где јој се отац доселио из Вршца као свештеник).

XV. 17.XI.1862 год. актом бр. 2457 издато је Стојану „Свидетелство“ „с којим примирителни суд вароши Пожаревца сваку надлежну власт уверава и овим сведочи: да је Димитрије Павловић, родом из Пожаревца а ученик IV разр. полугимназије Пожаревачке са свим сиротног и убогог стања због чега се унапредно у овим и прочим другим наукама о свом трошку не може издржавати.“

XVI. Рађено 24 августа 1863 г. у Пожаревцу (акт општинског суда).

„Стојан Павловић Брежанац овд. преставши данас прим. овом суду и тужи Перу Лалковића так. овд. због што га је штапом једном преко рамена и једном по левој бутини опасно ударио, а због шта и како вели да не зна. Зато тражи да га суд позове, протоколарно саслуша и као насртача законим путем осуди и казни и тражи да му овај доцније дангубу и трошкове колико буде докторско свидетелство гласило свакодневно по три цванцика плати. А за истинитост тражења свога позива се на сведоке а имено Милића Миљковића, Стевана Стојићевића Цигалина и Ристу Јовановића механџију овд. Поред ког доказа и заклетву положити хоће, који се обећава да и докторско свидетелство донесе“.

Први сведок изјавио је да није ништа видео а друга двојица су потврдила Стојанове наводе. Затим „Петар Лалковић овд. би призват и упитан шта одговара на тужбу тужитеља, одговорио је: Поводом тим дошавши ја из Дубравице које сам био са свињама Мите Шапинца са пасошем својим за у Пешту, које ми несрећно паде пасош у Дунав вратим се натраг. Чувши Стојан то и почне ми се исмејавати пред људима, дошла депеша од Мите Шапинца да му друге свиње кренеш и у Пешту идеш, па ко разговарајући с другога а он повторително ми каза за депешу на које га руком одгурнем, иди од мене, а он мене гурну те ја

ногом болесном ударим у клупу и увредим исту, на ту бољавину избегнем из механе и одем код Стојана Величковића у механу, на које ипак наиђе на мене с истим речима исмејавајући се, рекнем му ја ман се Стојане мене и одем пред Џацићеву кафану те седнем. и ту ме наиђе и спопадне. Не могући трпети толику срамоту пред људима штапићем га врбовим од резила и муке ударим које ће Јанаћко Митић посведочити, ман се Перо кад таку чест имаш да ти трговци чак из Пеште пишу. На то сам ја после отишао из механе, на које су све те горе наведене речи следовале после убоја моје ноге“. — „Стојан Павловић би призвао и упитан је ли је добио свидетелство, као што се обећао, одговорио да није јер вели да доктора у онај ма није нашао код куће него је прошло дуго време и бој већ не познаје се. Зато нисам могао донети, но одговара на његове речи пак је приметио да што Пера наводи за пасоше што каже да се је њему исмејавао то није истина. јер каже да ни спомена о томе није било, а што се тиче боја, позива се на Станоја Алексића колара који га лечио од тог убоја и при сведоцима остаје на које се и пре позвао“. Станоје Алексић колар посведочио је да је „доиста Стојану угануто руку у рамену правио и да му је платио Стојан што му је оправрио руку 12 цванцика“. На то је донесена: „Пресуда. Кад два сведока осведочише да је оптужени тужитеља заиста два пут ударио, то се на казну оптужени осудити има, да му пак дангубу и лечење плати почем не докажује, не може се осудити, јер сведок један који није доктор не може се уважити, тако прим. суд пресуђује да се оптужени са 24 сата апса казни а по том у слободу пусти, а тужитељ се од осталих тражења одбија почем није доказао да је што за лечење платио нити да је од убоја лежао нити што дангубио“. Пресуда је донета 15. X. 1863. г. под бр. 2842. а на полеђини је написано: „Панта ову пресуду да саопшти а над оптуженим изврши и у протокол казнителни заведе“. Звтим доле: „Признајем да ми је внутрено решење саопштено 17. X. 863. г. Стојан Павловић“. Испод тога дописано: „Стојан апелирао истог дана“. При дну: „Признајем да ми је внутрено решење овог предмета саопштено Петар Лалковић 28. X. 1863 г.“

XVII. 20. августа 1864. г. под бр. 2264. издато је Стојану „Свидетелство с којим примирителни суд вароши Пожаревца сваку надлежну власт уверава и овим сведочи: да је Димитрије Павловић, ученик IV разр. полугимназије а родом из овд. вароши сиротног стања тако, да се не може више унапредно на наукама

о свом и своје фамилије трошку издржавати“. — После десет дана добио је Димитрије и друго уверење о боловању које гласи: „Свидетелство. С којим примирителни суд вароши Пожаревца на основу доказа Ђорђа Јовановића и Стевана Протића грађана овдашњих, сваку надлежну власт уверава и овим сведочи да је Димитрије Павловић ученик IV разреда полугимназије овдашње од прошлога Митровдана па до пре неколико дана био болестан и код куће оца свога Стојана Павловића оvd. за то време од једне ноге у коју је бол имао непрестано боловао“. Ово му је уверење дато на основу ове претставке од стране два грађанина која је заведена под бр. 2363. од 1 септембра 1864. г- и гласи: „Ми доле потписани сведочимо да је Димитрије Павловић, син Стојана Павловића а ученик је IV разреда гимназиске школе од прошлог Митровдана па до пре неколико дана болестан био и код куће оца свога за то време од ноге у коју је бол имао непрестано боловао. Ђорђе Јовановић, Стован Протић“.

XVIII. 3. јуна 1865 г. вршено је у општин. суду „Устмено пресуђење: Ивко Жуја Милошев из овдашње Циганске мале тужи Стојана Павловића Брежанца надничара овдашњег за 9 гроша дуга и за 2 позива 1 грош, свега 10 гроша од наднице и то од радње виноградске и тражи наплату. Оптужени признаје да је тужитељу дужан као што тужитељ каже но каже да сада новаца нема како би тужитељу дуг платио. Тужитељ почек не одобрава ниуколико но тражи наплату. Би пресуђено да оптужени тужитељу признати дуг у 10 гроша чарш. а суду овом парничне таксе 10 пара порески за три дана платити дужан буде. Членови: Ђока Ђор-Илић и Ђорђе Станковић.“

На полеђини акта: „Д. Савић да изврши пресуду но тужитељу новце да не издаје но потписаноме да се за његов дуг задржи ког општини дугује. М. Коцић 22 VI.1865 бр. 1457.“ Испод тога написао је поменути Савић да је примио дуг 10 гроша а у продужењу написао је М. Коцић да је „примио 10 гроша у рубијама потпуно, да га са толиком сумом олужи 17.VII.1865.“

XIX. 23 августа 1865 год. под бр. 2216 издао је општ. суд Стојану „Свидетелство с којим примирит. суд вароши Пожаревца сваку надлежну власт уверава да је Стојан Павловић оvd. сасвим сиротног стања тако да није могућан сина свог Милана Павловића, ученика свршившег IV разр. полугимназије оvd. увапредно на науке изван ове вароши у другом месту о свом трошку издржавати“. На полеђини акта: „Због убогог стања није такса наплаћена по овој потреби“. Слично уверење издато му је и раније, кад

је Милан свршио II р. гимн. али у концепту није записан на њему датум. — 3 септембра 1865 г. под. бр. 2340 г. издато му је исто тако „Свидетелство“ о сиромашном стању за његову кћер Милку „ученицу IV разреда основне овдашње женске школе“.

XX. 27 априла 1878 год. упутио је из Лапова пок. патријарх Димитрије као свештеник лаповски ово писмо:

„Суду општине пожаревачке

Некакав Живко Н. бакалин (што држи дућан иза јеврејских кућа, пошав у Циганску малу) истерао је мога кирајдију и заузео кућу и плац око ње, изговарајући се да је он то купио. Од стране моје или моје браће није никаква куповина са истим Живком утврђена, па зато молим Суд, да Живкову заграду око плаца обори и кирију од Митрова дана па док год он самовласно речено имање буде држао, по 20 гроша чар. месечио наплати, јер је та цена са бив. кирајдијом била уговорена. Плац тај постоји спрам обора г. Мите Шапинца и дат је био моме покојном оцу Стојану Павловићу — Брежанцу, као општинска деоница и као таква, почем по закону још није прошло 15 година, није ступила у сопственост моју и браће ми; а и да је, само један брат не може је продати. Но главно је што томе Живку нико није ни продао, и он тапију нема, дакле ако он ту кућу и плац рачуна за своју сопственост, нека покаже тапију или нека се одмах удали, а за своју самовласност нека горе означену кирију плати и бившег кирајдију опет поврати.

Ја и моја браћа још смо се нејаки по школама и занатима порастурали, те је то имање одавно без икакве заштите остало, а и сада имамо своја занимања која нам не допуштају да тамо долазимо и да се од којечијих кајшарлука бранимо. Зато и повторително молим општ. суд, да реченог Живка од плаца и куће одбије, почем он нити је коме новце дао нити тапију на то има, а ако што с киме има, нека се обрати власти којој надлежи. У исто време молим Суд, да ми своје решење преко поште Бранске пошље.

Суда општине пожаревачке

Покорни:

Мита Павловић, свештеник.“

На полеђини писма написано је од стране општ. суда: „Примљено 29 априла 1872 Бр. 1712. — На особеном протоколу нека се испита Живко је ли какво имање купио и ако како и на који начин.“

XXI. „Рађено 1 маја 1872 год. № 1756 у Пожаревцу. — Живко Трифуновић бакалин овдашњи дође Суду овоопштинском па кад му би саопштено писмо Г. Мите Павловића свештеника из села Лапова упућено овом Суду он одговори овако:

Ја непознајем тога тужиоца нити сам са њиме што пазаривао, још мање да сам са њиме учинио погодбу о некој кући са плацем што он тужитељ наводи; него знам да сам са Ђорђем Симићем меандијом овдашњим тај исти плац и кућу погодио пред људима за 40# цесарских и тај трговац није хтео примити капару 20## цесар. што сам му ја давао, већ казао је да неће у име капаре ништа да прими, но само претходно најпре да јави тужитељу како је самном утврдио погодбу па кад мени овај продавац што вели да је он од правога господара овлашћен да ово прода, па кад он мени тапију даде онда ја њему новце да положим, а ово је говорио пред Миланом Стојадиновићем бакалином и Урошем Ђокићем тежаком обоје овд. а најзад зна и Васа Николић трг. овд. како је било. Па зато ја држим да у овој ствари нисам ништа крив нити има тужитељ места што ме бадава тужи него ако што има то је овај продавац одговоран што ми је продао ствар туђу а ја знам да сам у свом праву јер сам купио пред гореименованим људима и то са ценом за 40 дуката па сада очекујем да ми се изда тапија на купљено добро и таду ћу ја 40 дуката цесар. положити било властодавцу тужитељевом или тужитељу мени је све једно. Живко Трифуновић с. р.“

XXII. Пож. општ. суд упутио је 5 јула 1872 год. под бр. 1756 овај акт: „Суду општине Лаповске. — Г. Мита Павловић свештеник из Лапова тражио је да се поквари нека продаја и куповина закључена о његовом имању помеђу брата његовог са Живком Трифуновићем овд. бакалином. Питан је о овоме Живко па овај каже јест купио неко имање од Ђорђа Симића механције овд. али од тога никако неће да одступи.“

Овакови родови парнице не могу расправљати општински судови него окружни, па зато је овај Суд ову ствар одбио од себе и упућује је окружном Суду.

Прикази.

Ст. Станојевић, Српски архиепископи од Саве II до Данила II (1263—1326) — Глас Академије Наука CLIII, 1933 страна 43—78.

Пошто је монографију о наследнику Св. Саве, архиепископу Арсенију, штампао у Гласнику историског друштва у Новом Саду (књ. V св. 1 и 3), Госп. проф. Станоје Станојевић штампао је у горе исписаној радњи биографије осталих архиепископа до Данила II. У расправи обухваћени су ови архиепископи: Сава II (1263—1271), Данило I (1271—1272), Јанићије (1272—1276), Јевстатије I (1279—1286), Јаков (1286—1292), Јевстатије II (1292—1309), Сава III (1309—1316), и Никодим (1317—1326).

Извора за средњовековну српску црквену историју има врло мало и историја цркве у старој српској држави није ни у крупним линијама позната. А црква је у читавом Средњем Веку свуда, па и код нас, била важан фактор и у културном и у политичком погледу.

Ранији испитивачи српске цркве (Дучић, Ружичић, Никетић, Голубинскиј и др.) попуњавали су извесне празнине често врло мало основаним хипотезама и произвољним комбинацијама. Погрешке су некад наступале и отуда што изворе или нису знали или нису разумели, или су погрешно тумачили.

Г. Станојевић је у својој расправи подвргао критичком испитивању податке о српским архиепископима и отклонио грешке које су до сад у овом правцу биле. На тај начин добили смо нову, тачну и критичну историју српских архиепископа од наследника Св. Саве до друге четврти 14 века.

О архиепископу Данилу II постоји монографија Г. проф. Милоја М. Васића (Прилози VI, 1926), која има прилично нових погледа и комбинација, али недовољно убедљивих. Колико смо обавештени архиепископ Данило II треба да буде предмет једне опширне докторске дисертације. Тако за сад имамо обрађену историју српских архиепископа и тиме је један део српске црквене историје обрађен и једна осетна празнина попуњена.

Манастирима и монаштву, као и старој српској црквеној архитектури посвећено је неколико одличних радова. Има још неколико питања која се морају расветлити. Тиме би био обрађен и један део политичко-културне историје старе српске државе.

А. С. М.

Неколико нових бележана о Пожаревцу.

Податке о Пожаревцу прикупио је Мих. Ј. Миладиновић у својој расправи о Пожаревачкој Морави. Њима сам ја додао неколико бележака у приказу на ову расправу у I свесци 1 књ. Браничевског Весника, а детаљно сам говорио у Пожаревачком грађанину (1932) о извештају егзарха Максима Радковића о Пожаревцу и Пожаревачкој области.

Недавно објавио је у 153 књизи Гласа Академије Науке Душан Пантелић своју расправу „Ухођење Србије пред Кочину Крајину“, у којој има извесних података о Пожаревцу тога доба.

Када се после руско-турског рата (1768—74) положај Турске знатно пољуљао, родила се жеља у Аустрији да се искористе рђаве прилике у којима се налазила Порта и да се појача аустриски углед. Да би се упознале прилике на турској територији аустријска дипломатија почела је извиђање и ухођење. Ми ћемо се овде задржати и приопштити само оно што су уходе реферисале о Пожаревцу и његовој непосредној околини.

Први који су имали да уходе Пожаревац (у пролеће 1783) били су Никола Радомировић, свештеник, Радич Петровић и под-офицер Стеван Весковић. Други ухода Турати имао је да испита стратегиски значај појединих градова, река, путева, потока, планина и т. д. Међу местима чију јачину посаде треба нарочито испитати, помиње се и Рам.

На основу података, које су уходе прикупиле, саставио је Турати опис путева у Источној Србији. За Пожаревац је забележено да има око три стотине турских и четири стотине српских кућа. По извештају једног другог уходе Пожаревац је имао три стотине турских и пет стотина хришћанских кућа. У то доба помиње се као засебно чисто хришћанско место са тридесет кућа Бурјан, који је доцније пресељен у Пожаревац.

Ухода каплар Росић, чиновник картографског одељења, описује Пожаревац с дрвеним кућама, широким улицама и турским српским и „грчким“ становништвом. Ово је драгоцен податак за испитивање и утврђивање од кад има Грка и Цинцара у Пожаревцу, који су по свој прилици били трговци. Становништву Пожаревца на челу је, према реферату Росићевом, сердар.

Од 21 до 27 новембра 1784. Покорни с пратиоцима, Митесер и игуман манастира Горњака састали су се у Хомољу, тачно речено у селу Извору (близу Шетоња) одакле су заједно отишли

у Пожаревац (24 новембра). У Пожаревцу су имали да се састану с Михаљевићем и чекали су четири дана. Турци су сумњиво гледали на њихов боравак у Пожаревцу, те се они благовремено пребицише на Дубравици према Ковину.

Ето још неки прилог онеме који буде радио историју Пожареваца.

М. Пурковић.

Исправка.

Молим читаоце да исправе наслов мога чланка (Браничевски Весник књ. I св. 2 стр. 88) „Две заповести средњовековној српској црквеној историји“ у „Две ~~напомене~~ средњовековној српско црквеној историји.“

У чланку су се поткрале још неке ситније штампарске грешке које се лако могу исправити

М. Пурковић.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Одлуке Св. арх. сабора.

О музици при црквеним процесјама.

Св. арх. синод Син. бр. 6303/зап. 1452 од 8/21.VI.1933. г. извештава о овој одлуци Св. арх. сабора:

Св. арх. сабор под А. с. бр. 3/зап. 54 од 5/18.V.1933. г. по питању употребе инструменталне музике при литијама и пратњама донео је ову одлуку:

„1) Одлука Св. арх. сабора А. С. бр. 154/1923 г. односи се само на употребу војне музике при црквеним процесјама, литијама и пратњама војних лица којима војска даје пажњу и почаст.

2) При свима црквеним процесјама војна музика има свирати оне црквене песме које би том приликом свештенство певало.

3) У гробље се не сме уводити никаква музика нити свирати ма какве песме.

4) О овој одлуци известили све епархијске Архијереје и објавити у Гласнику.

5) У вези Саборске одлуке из 1932 г. и предлога Св. арх. синода за тумачење одлуке Син. Бр. 10842/зап. 2673 из 1932. г.

стим да оно што је речено за војне музике важи и за музике угледних друштава и корпорација. У колико се тиче свих осталих музика (циганских, кафанских), оне се строго забрањују.“

О року позивања брачне стране на продужење брачног живота.

Св. арх. синод Син. Бр. 6492/зап. 1432 од 6/19 јуна 1933. г. извештава о одлуци Св. арх. сабора А. С. Бр. 118/зап. 76 т. II од 10/23 маја 1933 г. која гласи:

„Кад пресуда у брачном спору гласи да брак остаје на снази, место досадашњих рокова од 10, 15, 20 дана, каква је пракса била у појединим епархијским црквеним судовима за позив којим је брачни друг дужан позвати свога брачног друга на продужење брачног живота, одређује се рок од 30 дана по пријему извршне пресуде.“

О праву покретања брачног спора.

Св. арх. синод Син. бр. 6584/зап. 1426 од 6/19 јуна 1933. г. извештава о одлуци Св. арх. сабора А. С. бр. 140/зап. 76 т. IX од 10/23.V.933 г. која гласи:

„У питању ко има право да покрене бракоразводни спор начелно се одређује да спорове за развод брака имају право покретати само брачне стране. Но, ако је случајно једна од брачних страна по закону неспособна за вођење таквог спора такву страну могу заступати само родитељи или судом одређени старатељи.“

Неправославна брачна страна може покренути бракоразводну парницу.

Св. арх. синод Син. бр. 6495/зап. 1439 од 6/19 јуна 1933. г. извештава о одлуци Св. арх. сабора А. С. бр. 120/зап. 76 т. VI од 10/23.V.933 г. која гласи:

„У оним мешовитим браковима који су склопљени у Православној цркви, начелно се дозвољава и неправославној страни да може покренути брачни спор тужбом код надлежног православног Епархијског црквеног суда.“

Објашњење чл. 210 т. 5 Устава Срп. Прав. Цркве.

Св. арх. синод Син. бр. 6583/зап. 1429 од 6/19.VI.1933. г. извештава о одлуци Св. арх. сабора А. С. Бр. 143/зап. 76 т. X. од 10/23.V.933. г. која гласи:

„У тумачењу чл. 210. т. 5. Црквеног Устава констатује се: да је т. 6 чл. 174 Зак. о Цркв. властима одговарала т. 5 чл. 210 Црквеног Устава, а казна предвиђена чл. 210 Црквеног Устава (губитак парохијске службе, односно звања) има се разумети као губитак парохије, односно звања за свагда.“

О организацији братства Православног хришћанског покрета.

Свети архијерејски синод Син. бр. 11741 из 1932. год. извештава о одлуци Светог архијерејског сабора АСБр. Зап. 203/1932. год. која гласи:

„1) Да се по могућству организују братства Православног хришћанског народног покрета тамо где има богомољаца и савез истих по епархијама;

2) да се препоручи Г. Г. Архијерејима да они у своје руке узму активно вођство и надзор у овом покрету;

3) да Свети синод у споразуму са својим делегатом организује издавање часописа и духовне литературе;

4) да Свети синод нађе пута и начина да се техничка централа покрета организује по манастирском начину;

5) да Свети синод има израдити правила Покрета и да у том послу Свети синод ступи у везу са епархијским Архијерејима и да један делегат Светог архијерејског синода са Преосвештеним Господином Николајем оде у Крагујевац, прегледа рад централе и доведе га у ред.“

Свети архијерејски синод у седници својој под горњим бројем и датумом донео је ову одлуку:

„Позвати све г. г. епархијске Архијереје да у смислу одлуке Светог архијерејског сабора по могућности организују братства Православног хришћанског народног покрета тамо где има богомољаца, да под својим руководством организују савез покрета у својој епархији и лично овај покрет надзиравају и да о учињеном Свети архијерејски синод извести.“

Наредбе архијерске власти.

О осуствовању свештенства.

Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован под ЕБр. 511 од 26/II 11/III 1933 год. изволео је свему свештенству издати следеће наређење:

По чл. 156 Црквеног устава сваки парох обавезно живи у својој парохији и без знања и допуштења надлежних власти не може се удаљити из места свог службовања. Отсуство од дужности, по чл. 154 т. 15 Цркв. Устава, до 10 дана у години, одобравају Архијерејски намесници. Дуже од 10 дана осуства, по чл. 102 т. 24 Цркв. устава и отсуствовање ван Епархије одобрава надлежна Архијерејска власт. Архијерејски намесник може осуствовати од своје дужности само са знањем и по одобрењу надл.

Архијереја, који му у том случају, одређује заменика (чл. 156 Цркв. устава). Молбе за осуство или бављење у другој Епархији упућене Архијерејској власти поднесе се а преко надлежног Архијерејског намесника, који их са својим мишљењем спроводи надлежној власти. Без одобрења Архијерејског намесника или Епархијског Архијереја парохијски свештеник може осуствовати један дан ради одласка у најближе среско место и свршавања својих домаћих послова. Но у сваком случају осуствовања сваки парох пре но што почне осуствовати мора себи осигурати замену и известити надл. арх. намесника а овај Епархијског архијереја ради вођења евиденције. Ако се ко за време осуствовања бави у седишту Архијерејског намесника, дужан је да му се јави а ако се ко за време осуствовања бави у епископској резиденцији, дужан је да се пријави Архијереју. Ако се ко затекне у месту у ком има цркве, завреме трајања јутрење, вечерње или св. Литургије, дужан је присуствовати овим богослужењима. Неизвршење ових дужности куртоазije може се оправдати само врло важним и неодложним пословима.

Премда су ови прописи стари и публиковани те треба да буду свима познати, ипак смо приметили да има пароха, који се њих не придржавају, без одобрења осуствују кад хоће, иду ван своје парохије кад хоће, нити се коме јављају, нити кога извештавају. Једном речи таквим поступцима стварају неред и у својој парохији и у целом клиру црквеном. Зато су Архијерејски намесници у немогућности да воде надзор над осуствовањем свештеника и да о томе извештавају архијерејску власт. Да се не би, ради сузбијања овог нерета, одмах прибегло репресивним мерама, овим наређујемо целокупном свештенству да се у будуће у случајевима потребе осуствовања придржава напред истакнутих прописа. Последице неизвршења ове наредбе нека сваки припише себи, јер ће у будуће сваки за самовољно осуствовање, за удаљивање из своје парохије и непридржавања ове наредбе искусити најстрожију казну.

О монашком подмладку.

Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован под ЕБр. 567 од 10/23.III.1933 год. изволео је настојатељима манастира ове Епархије издати распис следеће садржине:

Хвала и слава Богу што се у смислу наших жеља и препорука у већини наших славних манастира пријавио потребан број деце за манастирске ђаке. Неоспорно да је то заслуга и труд

настојатеља дотичног манастира. Зато сматрамо богоугодном дужношћу да тај рад настојатеља који су у своје манастире примили ђаке похвалимо као рад за унапређење монаштва и манастира. Но да би тај рад био плононосан Ми овим издајемо ово упуство:

1) Ђаке манастирске треба постепено уводити у монашки и манастирски живот. Зато су дужни редовно посећивати свакодневна богослужења у храму: вечерње, јутрење и св. Литургије. Изостанак би могао бити само изузетно услед других важних и неодложних послова а по одобрењу настојатеља.

2) Настојатељ манастира треба да одреди сваком манастирском ђаку извесно послушаније у храму, у дому и у економији. У храму се манастирски ђаци одређују у почетку да по недељној чреди послужују у олтару, пале кандила, одржавају чистоћу, затим да по чреди за време богослужења читају псалме и одговарају на јектенија, и најзад да певају на литургији сви и да читају Апостол. Кад се томе науче приступају учењу и певању осмогласном на јутрењи, вечерњи и другим богослужењима и обредима. У дому после богослужења настојатељ ће одредити да сваког дана после богослужења дуже или краће време уче у почетку словенско читање а затим прквено певање и читање побожних књига. Једног од старијих и словенском читању и певању вештом сабрату повериће да ову обуку манастирских ђака изводи. Манастирски ђаци ће под надзором настојатеља одржавати ред и чистоћу у кући по чреди и поделивши послове. Остатак времена проводиће на манастирској економији вршећи извесне послове које им настојатељ буде одредио.

3) Настојатељ и братство имају настојати да се код свију развијају врлине побожности, послушности, трпљења, братољубља и ђутања и размишљања о богоугодним делима вере, наде и љубави. Старија браћа да у свему дају пример млађој и да не речема него делом и примером уче своје млађе.

Ако се са љубављу и вером у Бога и Његову помоћ приступи овом богоугодном послу, Ми имамо пуно уверења да ће манастирска братства постајати све већа, да ће у њима Божјом помоћи вера и побожност цветати а манастири напредовати и постати велики духовни центри и расадници какви су некада и били.

Зато, Браћо, прегнимо сви напред.

Претплата на „Браничевски весник“ као орган Православне браничевске Епархије.

Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован под ЕБр. 813 од 13/26 априла 1933. г. изволео је издати овај распис:

Да би се наш Епархијски часопис „Браничевски весник“ што више распростро и добио више читалаца а тиме и омогућио себи опстанак и редовно излагање овим

Препоручујемо:

- 1) Да „Браничевски весник“ претплате: сви манастври, сви парохијски свештеници, и све цркве.
- 2) Да сваки свештеник у својој парохији нађе једног претплатника и о томе одмах извести оvd. Црквени суд да се часопис претплатнику пошаље.

Рад на верско-моралном подизању.

Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован под ЕБр. 1018/1932 г. изволео је свему свештенству ове Епархије издати распис следеће садржине:

Не само моралисте и учени богослови него и многи озбиљни политичари, научници и критичари тврде да ми преживљујемо не економску — материјалну, него верску — моралну кризу, да је узрок материјалне недаће верско и морално стање народа те да је излаз из овог материјалног стања, пут и начин верско и морално подизања народа. Истина да су за подизање вере и морала најпозванији проповедници вере и морала — свештеници. Али у друштву постоје и многи други фактори, многа удружења и корпорације, који имају често пута и пресудни утицај на народни живот. Те кад би рад свештенства и Цркве на подизању вере и морала био потпомогнут од претставника власти, хуманих и просветних удружења и корпорација, неоспорно да би и успех био већи.

Наша Српска Православна Црква до сада је умела да не само окупи своје верне синове и кћери, не само да им сачува верску, моралну и националну свест и чистоћу, него да све упути напретку и остварењу народних идеала. Свештенство пак наше је својим пожртвованим радом увек предњачило.

Зато овим препоручујемо целокупном свештенству Наше Епархије браничевске да у споразуму са црквено општинским саветима и одборима и претставницима власти и хуманих и просветних друштава свог подручја а у припомоћ својих угледних и побожних парохијана настане најенергичније на верско-моралном подизању нашег народа. У том циљу настојавати: да се недељом и празником редовно одржава света литургија на којој ће свештеник увек одржати проповед; да се посећују богослужења и увек одржавају верски прописи наше Цркве; да се препоручују,

набављају и читају књиге, листови и часописи верско-моралне садржине; да се сузбија псовка и пропагира поштовање црквених и народних светиња, да се сузбија пијанство и луксуз уопште а развија трезвеност и скромност, радиност и паметна економија у свима правцима народног живота; да се сузбија неслога, свађе и смеђу појединаца а развија милосрђе, братска слога и хришћанска љубав, а у пословима паметна утакмица.

Таквим радом би се не само ублажила оскудица у којој се налази и наш народ, него би се постепено утврдио пут верском моралном и економском напретку нашег народа и државе.

О служењу црквених протокола и праву издавања извода.

Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован на питање једног од архијерејских намесника 1) може ли се издавање крштенице, венчанице и умрлице парох са новообразоване парохије служити протоколима оних пароха од чијих делова је створена новообразована парохија и 2) ко је надлежан за издавање ових докумената оним грађанима, који су живели у извесној парохији кад су им се деца родила или су венчани у тој парохији па су се одселили у другу парохију, — донео је под ЕБр. 1120 од 7/20 јуна т. г. ову одлуку:

„1) Парох новообразоване парохије служиће се протоколима оних парох из чијих је делова његова парохија састављена и на основу истих протокола својим парохијанима може издавати изводе рођених, венчаних и умрлих.

2) Лицима која су у једној парохији живела, па се доцније из ње одселила потребне изводе из протокола рођених, венчаних и умрлих даваће парох из чије су се парохије иселила и у чијим су протоколима уведена“.

Свећење водица уз Велики пост.

Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован под Ебр. 372 од 8 21.II.1933 год. изволео је издати свему парохијском свештенству следеће наређење:

Ради успешног вршења свештеничке парохијске службе, сваком пароху на првом месту је неопходно потребно познавање парохијана, њихових домова и њиховог верско-моралног стања. Јер тек на основу доброг познавања парох може својим парохијанима дати очинске и пастирске, правилне и искрене савете и упутства.

Најзгоднији начин да се свештеник у потпуности упозна са својом паством и да се с њом посебно помоли Богу јесте директан непосредни додир приликом пастирских посета домова сва-

ког појединог парохијана. Најзгоднија прилика за вршење ове пастирске дужности јесте свећење водице у домовима, које се врши за време великог поста и о славама. У томе је велики значај водоосвећења по домовима.

Приметили смо пак да неки пароси потцењују важност ове пастирске дужности те или не врше или са немарношћу врше водоосвећење по домовима не само уз вел. пост него чак и о славама, том највећем нашем верском и националном обележју. Да се то у будуће неби дешавало, сматрамо својом архипастирском дужношћу да целокупном Нама подручном свештенству на ово скренемо пажњу и да му наредимо:

1) да за време сваког великог поста редовно врши водоосвећење у свима домовима своје парохије без изузетка и том приликом најсавесније изврши своју свештенослужитељску, учитељску и пастирску дужност.

2) да без изговора пре крсне славе изврши водосвећење а на дан славе сечење колача у цркви или, у местима која немају цркве, на месту одређеном за заједничке молитве и уопште настојати да се у свима православним домовима у повереној му парохији слава прославља по старом нашем обичају. Сваком приликом а нарочито приликом свећења водице и сечења колача појединим хуманим удружењима и корпорацијама, када се окупља побожни свет, надлежни парох је дужан не само да са побожношћу изврши верски обред, него да прилику потпуно искористи и изговори поучну пригодну проповед.

Архијерејски намесници настојаће да пароси ове дужности тачно и савесно врше и да Нас о томе у годишњем извештају извештавају. Ми ћемо пак строго водити рачуна о томе како намесници ове своје дужности врше.

Рукоположени

Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован рукоположио је на св. Архијереј. литургијама у чин ђакона и презвитера ове свршене богослове:

1) Славољуба Бисића у храму св. Николе у Свилајнцу 24/IV. 7/V. 1933 год. за ђакона.

2) Милутина Ивића у храму св. Ђорђа у Костолцу 6/V. 23/IV. 1933 г. за ђакона, у храму св. Арх. Михаила у Пожаревцу 8/V. 25/IV. 1933 год. за презвитера.

3) Илију Бућина ђакона Саборне цркве у Смедереву 22/IV. 5/V. 1933 год. у храму св. Арх. Михаила у Пожаревцу за презвитера.

4) Његово преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован, по одобрењу Његове Светости Господина Патријарха рукоположио је у Патријаршијској капели у Сремским Карловцима 6/19. V. 1933 год. на св. Арх. литургији у чин јерођакона монаха Амвросија, сабрата манастира Миљкова.

5) Милана С. Барнића у храму у Голупцу 17/30.IV 1933 г. за ђакона, а у храму Сабора св. Арх. Гаврила у манастиру Туману 18/IV 1/V. 1933 год за презвитера.

6) Мушику Драгићевића ђакона ђупријске цркве 5/18.VI. 1933 г. у храму св. Арх. Михаила у Пожаревцу у чин презвитера.

7) Животу Марковића свр. богослова у храму св. Арх. Михаила у Пожаревцу 5/18.VI.1933 год. у чин ђакона, а 12/25.VI. 1933 год. у чин презвитера.

Одликовани.

1) Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован ценећи ревностну дугогодишњу и непрекорну свештеничку парохијску службу изволео је на св. Арх. литургији у храму св. В. муч. Георгија у Смедереву на Цвети 27.III/9.IV.1933 г. јереја Милана Влајковића, пароха II. смедеревске парохије произвести у чин протојереја.

2) Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован ценећи дугогодишњу и исправну свештеничку парохијску службу као и ревностно предавање веронауке у основној школи изволео је на св. Арх. литургији у цркви божевачкој 4/17. IV. 1933 год. јереја Живана Средојевића, пароха божевачког произвести у чин протојереја.

3) Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован одлуком Ебр. 703 од 31.III/13.IV.1933 г. изволео је одликовати правом ношења црвеног појаса јереја Рељу Д. Јелића пароха вел. орашког.

4) Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован одлуком Ебр. 704 од 31.III/13.IV.1933 г. изволео је одликовати правом ношења црвеног појаса јереја Милана Ф. Благојевића, пароха V смедеревске парохије.

Примљени у клир.

1) Одлуком Архијереј. власти Ебр. 1101 од 3.VII.1933 г. примљен је, на основу уредног канонског отпуста, у клир Епархије браничевске Петар В. Петровић парох милошевски из Архијерејског намесништва беличког.

2) Одлуком Архијереј. власти Ебр. 1122 од 7/20.VI.1933 г. примљен је на основу уредног канонског отпуста, у клир Епар-

хије браничевске јереј Миодраг Јилић, привр. парох у Паланци — Банатска епархија.

3) Одлуком Архијереј. власти Ебр. 1312 од 5/18 јула 1933 год. примљен је на основу уредног канонског отпуста, у клир Епархије браничевске, јереј Сибин М. Станковић привр. парох IV. кумановске парохије у Митрополији скопљанској.

Постављења и премештаји.

1) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 629 од 13/26.IV.1933. г. протојереј Стеван Пајевић, Архијереј. намесник ср. млавског и парох II-ге петровачке парохије постављен је по својој молби за пароха VI новоосноване пожаревачке парохије у Пожаревцу. Истом одлуком упражњена II петровачка парохија до њеног попуњења дата је на опслуживање јереју Браниславу Милићу, пароху бистричком.

2) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 830 од 14/27.IV.1933 г. протојереј Стеван Пајевић парох VI пожаревачке парохије постављен је за Архијерејског намесника среза пожаревачког, а за вршиоца дужности Архијерејског намесника ср. млавског постављен је јереј Бранислав Милић, парох бистрички.

3) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 730 од 8.V.1933 г. новорукоположени јереј Милутин Ивић постављен је за привр. пароха влаолског у срезу хомољском.

4) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 844 од 2.V.1933. год. новорукоположени ђакон Славољуб Бисић постављен је за ђакона Саборне цркве у Смедереву.

5) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 484 од 1/14.V.1933. г. новорукоположени презвитер Илија Бућин постављен је за привр. пароха бобовског у срезу ресавском.

6) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 198 од 25.IV/8.V.1933. г. јереј Живота Недељковић, привр. парох рашаначки, по његовој молби, премештен је за привр. пароха II смољиначке парохије.

7) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 550 од 25.IV/8.V.1933. г. јереј Милан Ракић, капелан пароха мајиловачког по његовој молби премештен је и постављен за привр. пароха ракиначког у ср. орашком.

8) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 198 од 8.V/24.IV.1933. г. јереј Већеслав Зејин, заменик (капелан) пароха касидолског премештен је и постављен за заменика оболелом и престарелом пароху мајиловачком јереју Љубомир Путниковићу, са правима и дужностима која је имао досадањи заменик пароха мајиловачког.

9) Одлуком архијереј. власти ЕБр. 1962/32 од 25.IV/8.V. 1933. г. јереј Павле Пономарев, привр. парох влаолски по његовој молби премештен је за привр. пароха рашаначког,

10) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 942 од 1/14.V.1933. г. јереј Нацко Величковић, привр. парох бобовски по његовој молби премештен је и постављен за привр. пароха новоосноване забрђске парохије у ср. млавском.

11) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 852 од 1/14.V.1933. г. јереј Никола Вуковић капелан голубачки премештен је и постављен за привр. пароха новообразоване парохије грабовачке у ср. ресавском.

12) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 1171 од 14/27.VI.1933. г. јеромонах Иринеј Чујко сабрат манастира Миљкова, премештен је привремено за сабрата манастира Св. Петке.

13) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 1171 од 14/27.VI.1933. год. јеромонах Владимир Колосов сабрат манастира Св. Петке, премештен је привремено за сабрата манастира Манасије.

14) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 1171 од 14/27.VI.1933. јерођакон Георгије Веселиновић сабрат манастира Раванице, премештен је за привременог сабрата манастира Витовнице.

15) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 2395/32 од 3.VII.1933. год. новорукоположени јереј Мушика Драгићевић постављен је за привр. пароха новообразоване виринске парохије у Архијереј. намесништву раваничком.

16) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 659 од 3.VII.1933. г. јереј Радомир Павловић заменик (капелан) пароха кисељевског у Архијереј. намесништву рамско-голубачком, премештен је и постављен за заменика пароху I порoдинске парохије с припадностима које је имао претходник.

17) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 659 од 3.VII.1933. г. јереј Петар Гојнић заменик (капелан) I порoдинске парохије, постављен је за привременог пароха II порoдинске парохије.

18) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 1101 од 3.VII.1933. г. јереј Петар В. Петровић парох милошевачки у Архијереј. намесништву беличком, по пријему у клир ове Епархије, постављен је за привр. пароха новообразоване парохије суботичке у Архијереј. намесништву ресавском.

19) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 1110 од 3.VII.1933. г. новорукоположени јереј Живота Марковић, постављен је за привременог пароха новообразоване парохије II александровачке у Архијереј. намесништву моравском.

20) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 852 од 2.V.1933. год. новорукоположени јереј Милан Барнић постављен је за заменика пароху I голубачке парохије јереју Драгутину Баралићу.

21) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 1042 од 6.VI.1933. год. јереј Василије К. Поповић парох у Црвеној Цркви Епархије вршачке, на основу уредног канонског отпуста примљен је у клир ове Епархије и поставље за привр. пароха новообразоване парохије осипаоничко-лугавачке у Арх. намесништву подунавском.

22) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 1122 од 7/20.VI.1933. г. јереј Миодраг Лилић, привр. парох у Паланци (Банатска епархија) по пријему у клир ове Епархије, постављен је за привр. пароха I гложанске парохије стим да до даљег наређења има вршити и дужност пароха II гложанске парохије.

23) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 1050 од 7.VI.1933. г. јереј Бранислав Милић парох бистрички и в. д. Арх. намесника млавског остављен је за сталног пароха II петровачке парохије.

24) Одлуком Архијереј. власти ЕБр. 1312 од 5/18.VI.1933 јереј Сибин М. Станковић, привр. парох IV кумановске парохије у Митрополији скопљанској, по пријему у клир ове Епархије, постављен је за привр. пароха новообразоване табановачке парохије у Арх. намесништву млавском.

Одобрење осуства.

1) Одлуком Архијерејске власти Ебр. 591 од 14/27.III.1933. г. одобрено је једномесечно осуство јереју Александру Б. Јевремовићу, пароху доњо-мутничком ради потребног му лечења. У дужности јереја Александра има заступати по датом пристанку, игуман Лукијан в. д. старешине манастира Св. Петке.

2) Одлуком Архијереј. власти Ебр. 579 од 12/25.III.1933. г. оболелом јереју Момиру Кнежевићу, пароху II голубачке парохије, који је на четворомесечном боловању, продужено је боловање за три месеца, а одлуком Ебр. 1163 од 13/26.VI.1933 г. продужено му је боловање још за четири месеца.

3) Одлуком Архијереј. власти Ебр. 908 од 12.V.1933. г. одобрено је двомесечно осуство јереју Стојану Мијатовићу пароху осаничком, ради лечења.

4) Одлуком Архијереј. власти Ебр. 1164 од 12.V.1933. г. одобрено је месечно осуство проти Милану Поповићу пароху II коларском ради лечења.

5) Одлуком Архијереј. власти Ебр. 1167 од 3.VII.1933. г. одобрено је месечно осуство јереју Милану С. Ракићу привр. пароху ракиначком (у ср. вел. орашком) ради лечења.

Уважена оставка.

Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован под Ебр 446 од 28.II/13.III.1933. г. изволео је уважити оставку протојереја Милана Бранковића пароха I пожаревачке парохије на звање Архијерејског намесника среза пожаревачког.

Истом одлуком за привр. вршиоца дужности Архијерејског намесника среза пожаревачког постављен је јереј Хривоје Јовановић парох костолачки у миру.

Из Црквеног Суда.

а) Кретање брачних спорова у 1932. год.

Пренешено је из 1931. г. брачних спорова	186.
Приновљено је у 1932. г. брачних спорова	367.
Свршено је у току 1932. год. брачних спорова	285. Остало да се пренесе у 1933. год 268 брачних спорова.
Од свршених спорова пресуђено је због прељубе мужа или жене или обојих	198;
због злоставе	27;
остао је брак у снази	25;
измирило се	4;
уништених бракова	4;
стављено у архиву	4;
брак у сили са одвојеним животом	4.

б) Свештеничке кривице.

У току 1932 г. било је свештеничких кривица:

1) Заведених у списак	17.
2) Заведене кривице падају на свешт лица	15.
3) Пресуђено у Црквеном суду	8.
4) Пресуђено од стране Архијерејске власти	3.
5) Ове пресуде падају на свештеничких лица	10.
6) Остало је не пресуђено кривица	6.
7) Не пресуђене кривице падају на свештеачких лица	6.
8) Осуђено је због немарљивог вршења свешт. дужности	6.
9) Осуђено због осталих кривица	4.
10) Осуђених лица	10.
11) Ослобођених из недостатка доказа	—
12) Ослобођених као невини	—

Умрли.

1) Јереј Александар В. Стевановић, парох вел. лаолски умро је 2/15.IV.1933. г. и сахрањен у велико планском гробљу.

Поч јереј Александар рођен је у с. Вуковцу ср. хомољском бановине моравске 9 III 1897. год.

Као добар и ревносан жудио је за књигом и вишом спремом те је студирао на београдском теолошком факултету, али га смрт предухитри у ново подигнутом парохијском дому не сачекавши освећење нове цркве на коме је делу неуморно и агилно радио као што и доликује вредном, исправном и добром свештенику.

Бог да му душу прости и подари му рајско насеље.

2) Архимандрит Амвросије, в. д. старешине манастира Миљкова умро је 17/30.V.1933. г. и сахрањен код манастира Миљкова.

Бог да му душу прости.

3) Јеромонах Доситеј (Павловић) сабрат м-ра Манасије умро је 8/21 јуна 1933. год. и сахрањен у гробљу код м-ра Манасије. Поч. јером. Доситеј живео је 68 г. Бог да му душу прости.

Препоручене књиге.

Свети арх. синод препоручује свему свештенству и црквеним и манастирским управама, да за своје књижнице могу набавити и вернима препоручити ову књигу:

Бошка Стрике управника поште у Вараждину: „Далматински манастири.“

Забрањене књиге.

Св арх. синод под Син. бр. 3253/зап. 892 од 16/29 марта 1933. год. донео је ову одлуку:

„Известити све г. г. архијереје да је у издању друштва за религиозне списе изашла књига „Четир јеванђеља и дела апостолска“ са коментаром и сликама с тим, да је коментар библиског текста неправославан и јеретичан и да о томе известе подручно свештенство које има народ о томе обавестити, да је иста књига од Св. арх. синода због јеретичког коментара забрањена.“

Из Цркв. суда Епарх. браничевске од 2/15.V.933. г. бр. 3029.

О припадностима.

1) Поводом питања Њ. П. Е. браничевског Господина Др. Јована под Ебр. 486/933. г. о поступању издавања припадности код свештенства, приликом промена које су везане са повећањем односно смањењем кредита, Св. арх. синод под Син. бр. 1399/зап. 598 од 21/1-6/III-933. г. донео је ову одлуку:

Пошто Св. арх. синод као наредбодавац I степена врши ангажовање кредита по буџету то поводом овога известити Црквене судове, да се у свима случајевима новог постављења и премештаја свештеника даље у опште у свима случајевима повећање или смањење припадности свештенству које могу наступити због регулације парохија или другог чега извештава Св. арх. синод уз доставу свих потребних докумената ради доношења потребне одлуке о припадностима.

У случају промене у бројном стању чланова породице било приновљењем или смрћу члана, наредбодавац II степена известити Св. арх. синод о промени уз доставу извода рођених односно (извода) умрлих а промену показати у наредни платни списак, не чекајући одлуку Св. арх. синода.

Извештаји о промени здруживаће се предмету о припадностима дотичног свештеника а промене уносити у контролник особља.“

Из Цркв. Суда Епарх. браничевске од 9/22.IV.933. г. бр. 2322.

2) Поводом неједнаке примене другог дела одлуке Св. арх. синода Син бр. 1399/зап. 598 од 21.II/6.III.1933. год. Св. арх. синод дао је ово објашњење.

„Црквени суд као наредбодавац II степена када прими извештај о промени у бројном стању чланова породице појединих

службеника у своме подручју, неће поносити формално решење о додељивању додатка, ако је случај приновљења, или смањења додатка, ако је случај смрти члана у породици или је случај кад се на члана губи право пријема додатка по Уредби Д. Р. бр. 88900/925. г. већ ће по пријему извештаја, обичним актом наредити режисеру, да унесе додаток у платни списак на приновљеног члана, или да по списку смањи, ако дотични службеник губи право пријема додатка.

Истовремено, када изда наређење режисеру, Суд ће извести Св. арх. синод о промени у бројном стању дотичног службеника шаљући потребне документе са пријавом, у којој морају бити именовани сви чланови породице на које дотични службеник прима породични додаток на скупоћу, означајући код деце тачан датум рођења.

У случају промене пореза појединих службеника, која промена утиче на величину личног и породичног додатка решења ће доносити Св. арх. синод у смислу прописа чл. 11 и 12 а Уредба ДРБр. 88900/925. ради чега ће Цркв. судови одмах извештавати Св. арх. синод шаљући потребна документа и податке“.

ХРОНИКА.

Св. арх. сабор.

Сходно прописима Устава Срп. Прав. цркве у овој години састао се у прве седнице Св. арх. сабор. Седнице су одржане од 10 маја до 13 јуна 1933. год.

На дневном реду истакнута су на решавање актуелна питања која се односе на извођење организације цркве у вези са потребним законима.

Поред тога на последњој седници извршен је избор Епископа на упражњену Епархију нишку. За Епископа изабран је једногласно Епископ браничевски Др. Јован.

У колико се радујемо што Њ. П. Епископ Др. Јован избором долази на једну већу многољудну Епархију, у толико жалимо што оставља браничевску у којој се био сав унео да је уздигне и стварно буде преставница основаоца првог срп. просветитеља Св. Саве.

Братски Сабори.

Његово Преосвештенство Епископ браничевски Госп. Др. Јован под Ебр. 801/33. одлучио је да се и у 1933. год. одрже Братски сабори.

За расправу истакнута је тема: „Ауторитет парохијског свештеника некад и сад“.

За референта за срез пожаревачки и в. Пожаревац одређен је јереј Панта Поп-Ристић, парох лучички.

Сабор је одржан на дан 30.V/12.VI.1933. г. у Пожаревцу.

За референта на братском сабору за срезове: млавски, хомољски и звишки одређен је јереј Михајло Радовановић, парох кобиљски.

Сабор је одржан на дан 2/15.VI т. г. у Петровцу.

За референта на брат. сабору за срез рамски и голубачки одређен је јереј Драгољуб Тодоровић. парох десински. Сабор је одржан 9/22.VI.1933. г. у Вел. Градишту.

За референта на братском сабору за срезове моравски и ресавски одређен је јереј Драгослав Поповић парох ореовички.

Сабор је одржан 17/30. 1933. г. у Свилајнцу.

За референта на братском сабору за срезове: раванички, депотовачки и параћински одређен је јереј Драгослав Радић парох II параћински. Сабор је одржан на дан 14/27.VI.1933 г. у Ђуприји.

За референта за срезове: смедеревски и вел. орашки одређен је Милан Благојевић парох II смедеревски.

Сабор је одржан 5 јула 22 јуна 1933. г. у Смедереву.

Са задовољством може се констатовати да су референти тему правилно схватили и добро обрадили што им служи за похвалу и признање. Њ П. Епископ браничевски Др. Јован узео је видног учешћа при братским саборима старајући се да се што правилније на постављену тему добије одговор, због чега је очинским тоном допуњавао референте а на тај начин давао могућност да у дискусији учествује и целокупно свештенство износећи из живота многе случајеве који ометају извођење правилног рада у парохији.

Корисност ових сабора свештенство је осетило, али у исто време и велико старање напретку свештенства и нашој цркви које чини Његово Преосвештенство Др. Јован, јер је свуда лично присуствовао и активно учествовао у дискусији.

Канонске посете.

По повратку из Голупца и ман. Тумана, где је Његово Преосвештенство Епископ браничевски Господин Др. Јован служио св. литургију у недељу 30/17. априла и понедељак 1 маја (18 априла т. г. На Ђурђев дан, Његово преосвештенство посетио је цркву костолачку и одслужио Св. арх. литургију, извршио помен великоме ктитору почившем Драгутину Тодићу и прелио вином кости јунацима палим на костолачком брегу за одбрану своје земље.

Црква костолачка била је препуна народа, који је смирено и побожно саслушао поуку свога Архијереја.

Пада очи, да велика ктиторка г-ђа Тодићка ни мало не оступа од уобичајеног и труди се, да жељу свога доброг и племенитог мужа, до своје смрти изводи. У цркви око цркве и свуда ред и чистоћа. Једном речи, костолачка црква може послужити за углед нашим црквама у Краљевини.

Сутра дан у недељу (24 априла) 7 маја т. г. Његово Преосвештенство посетио је цркву свилајначку и одслужио св. литургију, а по том на одмору и вечерњем богослужењу био је у манастиру Миљкову и увече се вратио у своју резиденцију.

И ако се од грађана в. Свилајнца није захтевао никакав дочек народом је била препуна црква и порта,

Његово Преосвештенство својим говором о вери у Христа Сјасишеља и њеној моћи, занео је присутне, да су многи и поред тишине која је у цркви владала, наперили своје уши, да не пропусти ни једну једину реч пуну вере, побожности и љубави према Христу Спаситељу, пуну љубави деце према родитељима и родитеља према деци, пуну љубави богатих према сиромашним, пуну љубави учених према неученим и пуну љубави према ближњима својим.

О Видову-дне 15/28.VI. т. г. Његово Преосвештенство Епископ браничевски посетио је тромесечни поклонички Сабор који је одржан у мр. Раваници — Ћуприја.

Увече Њ. П. отслужило је бденије а сутра дан св. службу па је потом око храма обнешена литија и на отвореном пољу извршен је парастос свима изгинулим борцима у минулим ратовима. Том приликом Њ. Пр. Епископ Др. Јован одржао је дуг говор „О покајању и Видову-дне“.

Порта манастирска била је препуна светом обојега пола и узраста и говор саслушан је са великом пажњом.

На сва јектенија одговарало је I. Цркв. певач. друштво „Браничево“ које је било у пратњи Њ. Преосвештенства.

После бденија одржан је у „холу“ манастира Раванице, за све присутне бесплатан духовни концерт.

Увече на Видов-дан одржан је у Ћуприји у присуству Њ. Преосвештенства Епископа Др. Јована и најодабранијег грађанства в. Ћуприје мешовити концерт који је са задовољством примљен од присутних.

Духовни концерт у Смедереву.

На Цвети 9 априла т. г. Њ. П. Епископ Др. Јован посетио је град Смедерево.

Дочек Њ. П. био је око 8 час. пре подне пред Саборном црквом а затим је одмах отпочела св. Литургија коју је отслужио Њ. П. и том приликом одржао пригодну проповед. На литургији је певало Смедеревско Цркв. пев. друштво „Слога“.

Истог дана после подне у 4 часа у дворани општ. дома Цркв. пев. друш. „Слога“ одржало је духовни концерт са програмом на коме су заступљене цркв. песме најбољих композитора.

И на самом концерту је Њ. П. Епис. Др. Јован такође је одржао говор о потребној вери.

Редакција свеске завршена је 20/7 августа 1933 г. Свеска је издана 27/14 августа 1933 г.

Одговорни уредник: **Богдан Жиропађа**, писар Црквеног Суда.

Штампарија Ђорђа Наумовића у Пожаревцу.

САДРЖАЈ

Неслужбени део:

Протој. Др. Радивоје Јосић, проф. универ.: „Доказивање Духа и силе“ - - - - -	стр. 103—113
Др. Јордан П. Илић, проф. универ.: »Суштина и схватање божанског откривења« - - - - -	стр. 113—119
Мирко Драговић, проф.: Манастир Витовница - - - - -	стр. 120—127
Мих. Ј. Миладиновић, директор гимназ. у ценз.: Грађа за биографију патријарха Димитрија - - - - -	стр. 128—135
А. С. М.: Прикази - - - - -	стр. 136
М. Пурковић: Неколико нових бележака о Пожаревцу - - - - -	стр. 137—138

Службени део:

Одлуке Св. арх. сабора: О музици при црквеним процесјама; о року позивања брачне стране на продужење брачног живота; о праву покретања брачног спора; неправославна брачна страна може покренути бракоразводну парницу; објашњење чл. 210 т. 5 Устава срп. правосл. цркве; о организацији братства православног хришћан. покрета - - - - -	стр. 138—140
Наредбе архијерејске власти: О осуствовању свештенства; о монашком подмлатку; претплата на »Браничевски весник« као орган православне Епархије браничевске; рад на верско-моралном подизању; о служењу црквених протокола и праву издавања извода; свећење водице уз Велики пост; рукоположени; одликовани; примљени у клир; постављена и премештаји; одобрење осуства; уважена оставка - - - - -	стр. 140—149
Из црквеног суда: кретање брачних спорова у 1932 г.; свештеничке кривице у току 1932 год.; умрли; препоручене књиге; забрањене књиге; о принадлежности - - - - -	стр. 150—152
Хроника: Сазив Св. арх. сабора; братски сабори; канонске посете; духовни концерт у Смедереву - - - - -	стр. 152—154

